

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 3 JUNI 2008

STAFFAN DANIELSSON (c):
"Bygg ut hemvärnet"

NU KOMMER
UNGDOMARNA

NIO GRUPPER
LÄGGS NED?

OSYNLIGA
ÖSTGÖTAR

Avveckling – men än är inte sista ordet sagt

FOTO: ANDERS KÄMPE

JUST NU upplever vi i Försvarsmakten den mest arbetsamma perioden av planeringsarbetet som jag kan överblicka. Med mycket korta tidsförhållanden har regeringen krävt in underlag till såväl 2009 års verksamhet som till den kommande inriktningspropositionen. Regeringen kräver, vilket i sig inte ska anses förväntade, att Försvarsmakten ska ha uppnått ekonomisk balans i sin verksamhet från 2010. Regeringen har hittills dock inte velat lyssna på de sakargument som FM anfört när det gäller orsaker till sakernas tillstånd. Fast mer har regeringen satt oss under någon form av förmyndarskap.

Detta påverkar naturligtvis dig som hemvärnssoldat. Vår verksamhet under året har begränsats till ett minimum, oro om eventuella omstruktureringar av hemvärnsförbanden, nio utbildningsgrupper som är ett viktigt stöd för vår verksamhet föreslås avvecklas.

Precis när du har denna tidning i din hand lägger försvarsberedningen sin rapport (13/6). Denna rapport ska som jag redovisat tidigare beskriva försvarsets inriktning för framtiden. Min förhoppning är att beredningen inte väjer för hemvärvnet utan på ett tydligt och klart sätt beskriver mål och uppgifter som ger nödvändiga instrument så att vi kan fortsätta att vara den viktigaste aktören nationellt för samhällets totala krishantering i såväl i fred, kris som krig.

LÅT MIG GE min syn på den planering som hittills genomförts. I det underlag som Försvarsmakten lämnade till regeringen den 13 maj föreslogs bland annat avveckling av utbildningsgrupperna i Kiruna, Östersund, Gävle, Berga, Strängnäs, Eksjö, Skredsvik, Halmstad och Karlskrona. Detta är inte synonymt med att de inte gjort ett bra jobb. Tvärtom har dessa duktiga medarbetare gjort ett fantastiskt jobb från MD-grupper via omstruktureringen i hemvärvnet efter 2004 till att nu ha etablerat en bra hemvärnsstruktur med 60 bataljoner. Alla ska ha stor heder för genomfört arbete. Trots detta är vi då framme vid en tidpunkt då Försvarsmakten i sin planering inte har pengar för att kunna genomföra allt och då återstår

det att vidta åtgärder inom ledning, logistik, grundorganisation och som sista väg också insatsorganisation. Beslut i alla dessa frågor ska dock fattas på den politiska nivån.

Försvarsmakten har i sitt utredningsarbete, i brist på anvisningar från regeringen, lagt sin perspektivstudie som grund för planeringen. Studien har jag kommenterat tidigare. Med studiens 30 hemvärnsbataljoner som grund är det rimligt att anta att stödet till dessa kan vara mindre än 22 utbildningsgrupper. Jag har tillsammans med min stab värderat dagens utbildningsstödsorganisation utifrån flera olika kriterier. Bland de viktigaste är demografi, befolkningskoncentration och rekryteringskraft samt det avstånd som man kan lämna rimligt stöd inom. Detta har jag satt till 15 mil eller 1,5 till 2 timmars transporttid. I Norrland tre timmars transporttid. Utifrån detta finner jag att vi med viss rimlighet kan hantera stödet till hemvärnsförbanden.

JAG HAR UNDER våren genomfört två inspektioner, dels i Blekinge och dels i Bohus-Dal. Båda dessa inspektioner var väl genomförda och visade på mycket god verksamhet. Som vanligt träffade jag tillsammans med inspektionsteamet engagerade, entusiastiska och duktiga hemvärnssoldater som enligt min bedömning fått vara med om ett antal mycket bra övningar. I samband med inspektionerna besöktes övningar av ett antal politiker vilket tillsammans med övrig uppmärksamhet i media visar på det stora intresset för hemvärvnet och vår verksamhet.

Precis innan denna tidning pressläggs kablar Svenska Dagbladet och TV ut nyheten om att alla partier är överens om att hemvärvnet inte ska halveras i enlighet med perspektivplanens förslag. Låt oss se vad våra politiker i försvarsberedningen skriver i sin rapport den 13 juni.

Kör hårt!

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Hemvärvnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 3 JUNI 2008. ÅRGÅNG 68

BESÖKSADDRESS

Banérsgatan 62, Stockholm

POSTADRESS

Tidningen Hemvärvnet

107 85 Stockholm

Tel: 08-788 75 00

Fax: 08-664 57 90

REDAKTION

Chefredaktör

och ansvarig utgivare:

Ulf Ivarsson

Tel: 08-788 97 38

E-post:

hvtidningen@swipnet.se

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Reporter: Therese Åkerstedt (tjl)

Vik. reporter: Per Lunqe

Tel: 08-788 95 81

E-post: per.lunqe@live.se

Redaktionsassistent:

Pia-Lena Jansson

Tel: 08-788 97 15

E-post:

pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:

Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION

Helår/5 nummer: 100:-

Postgiro: 456177-5

Utländsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:

News Factory
Patric Vedin
Tel: 08-587 86 535

E-post:

patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
4	25/8	3/10
5/6	20/10	5/12

TS-kontrollerad upplaga 2007:

33 200 ex

Tryck: Color Print Sweden, 2008

För icke beställt material
ansvaras inte. Författarna till
insända artiklar förutsätts
godkänna att texter och bilder
läggs ut på tidningens hemsida.

5-16 NYHETER

5 Nio utbildningsgrupper bort

Efter regeringens stopp för FM:s omfördelning ligger ett sparbetet på hemvärvnet.

7 Inga snöskor till Janne

Utrustningslistorna har kommit. Försök med nya fordon görs i Dalarna och Skaraborg. Men kapten Jan Berglund blir utan snöskor.

8 Miljöpartiet prioriterar civila kriser

Annika Nordgren Christensen (mp) ser helst att hemvärvnet inte över för väpnad strid.

10 Hemvärnspluton till Kosovo dröjer

Jan Mörtberg, chef I19, vill ha en hemvärnspluton på utlandsmission.

17 Örlogshamnen en utmaning

Bataljonerna i Blekinge har fått en klar uppgift. Den ger motivation och framtidsstro. Också avtalsuppfyllnaden går upp.

20 Ungdomar på väg mot eftertraktad tjänst

Tre försök görs med utbildning av ungdom. I Skredsvik visades prov på ett rejält jäklar anamma vilket kan ge biljett in i ett förband.

22 Nya uppgifter

Riksdagsman Allan Widman (fp) ser hur hemvärvnet kan utvecklas till ett gendarmeri.

24 Osynliga östgötar servar

I Prästtormta, Östergötland, övade under ett dygn spaningssoldater på att upprätta observationsplatser. De sågs inte, men levererade rapporter.

26 Greiders folkliga försvar

Göran Greider vill ha ett försvar med rötterna i myllan där värnpliktsvägrarna blir hjältar. Han gillar inte expeditioner utomlands.

28 Närvaron kritisk under KFÖ i Dalarna

Första hemvärvnsveckan i Dalarna gick bra trots att 20-timmarssoldaterna sviktade i närvaren. Plotonerna måste svetsas samman.

30 Perspektivplanen sågas av utbildningsgrupper

Det räcker inte att försörja hemvärvnet med soldater från yrkesförsvaret anser tre av sex utbildningsgruppchefer i en enkät och går därmed emot perspektivplanens modell.

32 Kultur

34 Koskinen vill ha krismedvetenhet

I ett skede då svensk värnplikt är ifrågasatt lanserar biskop Lennart Koskinen ett förslag som ska ge killar och tjejer medvetenhet om och förmåga att klara kriser.

35 Debatt

40 Bidragsstyrd frivillighet

Frivilligbasen Ingela Holmberg har gått i pension. Hon bekymras över det bidragsberoende som frivilliga försvarsorganisationer hamnat i.

Peter Ölander från Svenska Ifjunga under försök med ungdomsutbildning.

OMSLAGSFOTO:
ANDERS KÄMPE

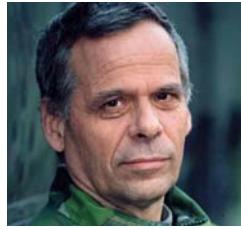

FOTO: ANDERS KÄMPE

Gammal skåpmat ur tidigare ledare

I den här spalten har jag under snart tio år framfört en rad krav och argumenterat för olika ståndpunkter. Det är inte bara mina tankar utan ofta en syntes av intryck från otaliga resor, intervjuer och möten med kvinnor och män i denna myllrande och fascinerande skara av försvarsänner ur folkdjupet.

Låt oss se tillbaka, stämde förutsägelserna och har vi lyckats påverka? Döm själva.

NR 5/99. Tema: Hårdbantering av svenska försvaret. Jag skrev: "Inom en snar framtid blir det också så ont om grundutbildade att det blir svårare att hitta friviliga för krigsplacering i hemvänet." Vidare: "Det är svårt att inte oroa sig för den snabba avvecklingen av Sveriges försvarsförmåga mot väpnade angrepp".

NR 1/00. Tema: Försvarspropositionen lyfter fram hemvänet och regeringen ger direktiv om att FM ska intensifiera rekryteringen av korttidsvärnpliktiga till hemvänet. "Det är utmärkt att politikerna markerar sitt stöd. Men sedan måste även högkvarteret gå i takt".

Nr 2/00. Tema: Massinlämningar i Kiruna. "Det vore dumt att moralisera över deras beslut, eftersom det är tydligt att det bottnar i en känsla av att den politiska och militära ledningen svikit dem."

Nr 4/00. Tema: Översvämnningar i Norrland. "Det hårda slitet mot vattenmassorna ställer frågan om er-

sättningsreglerna på sin spets. "Full sjukpenning ... och sedan måste även arbetslösa, studerande, egena företagare och pensionärer få mer än 55 kronor om dagen, varför inte i nivå med deltidsbrandmän?"

Nr 1/01. Tema: Utredning om nationella försvaret. "Historien är alltså att först raseras det försvar för befolkning och infrastruktur vi hade utan någon debatt värd namnet ..." "Därefter tillsätts en utredning som ska studera hur detta skydd ska återskapas. Ironiskt nog läggs nu ansvaret på det förband, hemvänet, som länge var sämre utrustat än de gamla cykelskyttebataljonerna."

Nr 3/01. Tema: Professionaliseringen av hemvänet och chefernas växande ansvar. "Hemvänet är ett i dessa dagar ovanligt exempel på samhällssolidaritet, men lusten att jobba vidare gratis är inte obegränsad. Det borde vara något att väga in i kalkylen när miljoner jagas."

Nr 6/01. Tema: Det förlorade året 2001. "... därfor kan man inte skära i hemvärens kostnader lika schablonartat som för pliktiga förband." "Rörelsen väntar otåligt på bevis för att våra höga dignitärer verkligen menar något med sina ständiga försäkringar om hemvärens betydelse."

ULF IVARSSON
Chefredaktör

DÄR NÄR DET HÄNDER:

[www.tidningenhemvarnet.se](http://tidningenhemvarnet.se)

FÖRSVARETS
MEST AKTUELLA
HEMSIDA

Nedläggningarna är början på ny omstrukturering

Nio utbildningsgrupper tas bort och skälet är enbart försvarets underskott.

■ Orsaken till reduceringarna är helt och hället regeringens vägran att låta ÖB omfördela pengar mellan sina anslag och kravet på ekonomisk balans i försvaret 2010. Under knappt fyra veckor tvingades därför Försvarsmaktens högkvarter hasta igenom en process som normalt tar minst ett år. Underlaget är således behäftat med mycket stora osäkerheter.

Ett riksdagsbeslut tas enligt planen den 1 juni 2009 och först därefter kan berörda grupper (se kartan) avvecklas.

ALLA 22 BEHÖVS INTE

I brådskan att hitta besparingar använder Försvarsmakten det enda underlag som fanns tillgängligt, nämligen sin egen framtidsstudie, som kom fram till att 30 hbataljoner räcker. För att stödja dessa behövs inte alla 22 utbildningsgrupper, resoneras produktionsledning-en.

Störst besparing ger det att ta bort dem som är enda militära enhet på orten.

Andra viktiga urvalsfaktorer är befolkningsstruktur, rekryteringskraft samt avstånd.

– Det är rimligt att utgå från att stöd finns på högst 15 mils avstånd eller 1,5–2 timmars resväg. I Norrland kan det röra sig om tre timmar, säger rikshemvänschefen Roland Ekenberg.

Utan Härnösand blir det därför med för långt till närmaste utbildningsgrupp för de befolkningstäktaste delarna av norrlandskusten från Sundsvall och norrut.

HITTA LÖSNINGAR

För Karlskronas del är avståndet till Växjö inte större än att hemvänet i Blekinge ändå kan få det stöd som behövs.

Samma gäller i Stockholmsområdet där Söderörnsgruppens bataljoner bedöms kunna

Riksdagspolitikerna vill ha ett helt hemvärv.

stödjas av Livgardesgruppen i Stockholm.

– Vi får hitta lösningar för att säkerställa den marina kompetensen under resans gång, säger Roland Ekenberg.

Mellan Enköping, Örebro och Skövde går cirklarna i varandra, men regionen är å andra sidan en demografisk tyngdpunkt och därför behövs Örebro- och Värmlandsgruppen.

ÖVERNATTNINGAR

Stödet till hvförbanden i Jämtland-Härjedalen och nordligaste delen av Norrbotten försvåras men kommer inte att omöjliggöras. Instruktörer måste dock resa ända från Boden. Här blir det alltså frågan om övernattnings och behovet av KFÖ-veckor och egna instruktörer kommer att öka.

Gotland är en så kallad solitär och rekryteringen problematisk. Av operativa skäl blir gruppen ändå kvar.

– Vi ska inte göra det här till något allvarligare än det är. En av våra stora utmaningar är att behålla dem vi har, säger Stefan

Hammarbäck, ledamot av riks-hemvänsrådet och stabsbefäl i Sörmland.

FÖRTÄTNING I STORSTÄDER

Enligt Försvarsmaktens planering ska hemvänet finnas i hela landet. Och övergången till 30 bataljoner sker inte heller pani-kartat. Enligt perspektivplanen ska den påbörjas 2010 och vara genomförd först till 2018. Någon definitiv tågordning för hur bataljonerna fördelats finns inte. Principen är en förtätning i de tre storstadsområdena och då räcker resten till ungefär en bataljon per län.

– Alla nuvarande hemväns-soldater behövs i den nya organisationen, säger Roland Ekenberg.

Rådets 1:e vice ordförande Roland Svensson säger – trots att han som bataljonschef i

Blekinge själv kan drabbas – att hemvänet också måste bidra.

– Det viktigaste är ett hem-värn över ytan samt bra övningar. Det är upp till Försvars-makten att fixa ett lämpligt stöd till hemvänetts verksamhet.

STOR OMSTRUKTURERING

En ny stor omstrukturering kan alltså inte undvikas. Vilka förband som ska ansvara för hemvänetts utbildning i stället för de garnisoner som läggs ned återstår att se och regionsindelningen är inte spikad förrän riksdagen sagt sitt. Utbildnings-grupperna får i alla fall behålla sina ofta välklingande namn trots att det på power point-bilderna står det mer prosaiska ”Prodstöd hv/friv” med tillägg av ortsnamnet.

ULF IVARSSON

Utbildningsgrupper som föreslås avvecklas. GRAFIK: BARBRO FORSBERG

"Kan bli spik i kistan för äldre"

Cheferna reagerar olika på avvecklingen. I flera fall befårar de att utbildningen försvåras.

■ För Södermanlandsgruppen kommer förslaget om avveckling inte som någon direkt överraskning. En sammanslagning med Upplands- och Västmanlandsgruppen har diskuterats förut.

Avståndet man Enköping och Strängnäs är bara 3,5 mil, men länsgränsen är också en psykologisk gräns. Tillsammans med osäkerheten om framtidens personalförsörjning kan en nedläggning göra att processen blir en spik i kistan för framförallt äldre hvsoldater, tror Södermanlandsgruppens chef Staffan Andrén.

Villkoren för utbildning försämrar dock inte nämnvärt.

Man kan fortfarande skjuta och förbandsöva på Häradsfältet i Strängnäs. För inomhuslektioner blir man mer beroende av lokalerna på Ledningsregementet i Enköping.

VILL INTE SPEKULERÄ

En av de nio utpekade grupperna är Bohus-Dalgruppen.

Niklas Hermansson är chef sedan ett halvår och han är ovillig att kommentera innehållet i underlaget som ännu inte har tillräcklig status.

– Jag vill inte spekulera i följderna av en eventuell nedläggning. Men det är bra med en debatt om försvaret i allmänhet och utbildningsgrupperna i synnerhet. Sista ordet är inte sagt och det framgår också av riks-hemvärvschefens brev, säger Niklas Hermansson.

(Hela brevet finns på www.tidningenhemvarnet.se)

MJUKA KOSTNADER

Chefen Fältjägargruppen Sven Matsson med basering i Östersund tycker att gruppens eventuella nedläggning skulle få stora och allvarliga konsekvenser.

– Det är i första hand den folkliga förankringen, säger han och menar att även jämtar har rätt till ett hemvärn. De betalar sin skatt och nu riskerar hem-

Den marina delen av hemvärvet påverkas negativt om både Blekingegruppen och Södertörnsgruppen läggs ned.

värnet försvinna från Jämtland.

Sven Matsson pekar på avstånden: 60 mil till Boden, 40 till Umeå, 25 till Härnösand och 40 till Falun.

– Det stöd som våra två bataljoner behöver från en utbildningsgrupp skulle bli mycket kostsamt att underhålla, säger han.

Det är kostnader som mäts i tid för transporter. Det är också kostnader av mer mjuk art som tillhörighet. Hemvärvsmän slutar om utbildningsorganisationen ligger för långt bort.

Fältjägargruppens bataljoner har befäst ett gott samarbete med polis och räddningstjänst i Jämtland. Vintern 2006 var hemvärnet ute på kraftledningsgator och röjde efter en storm. När vägbanken mellan Ånn och Storlien kollapsade var hemvärnet där med bandvagnar och ombesörje förbittransporter. Eftersök görs med tät intervall. Eller om nedläggningsbeslutet effektueras: Gjordes med tät intervall.

ILLA SKÖTT

– Vi förstår inte det här underlaget. Vi är ju garanter för en bra nivå. På det här sättet ned-

graderas hemvärnet, säger en mycket kritisk Raymond Iller, chef för Gävleborgsgruppen.

Speciellt förvånad är han över att rikshemvärvschefen inte fick vara med när första urvalet gjordes.

– Vilka urvals faktorer gäller? Det är så fruktansvärt illa skött. Jag bärar för denna stabsarbetsmetodik.

På Hallandsgruppen är Lars Olsson chef. Han menar att så länge garnisonen i Halmstad finns kvar så kommer Hallandsgruppen att finnas kvar:

– Det är en så minimal kostnadsbesparing som skulle göras med en nedläggning eftersom vi som arbetar med utbildningsgruppen sitter på Lv6 med löner och lokaler, säger han.

DAGSNOTERINGAR

Lars Olsson menar att om Lv6 skulle läggas ner, i det läget finns skäl att också lägga ner utbildningsgruppen. Det skulle i så fall få konsekvenser för de två bataljoner som gruppen producerar.

– Jag har svårt att se våra hemvärvsmän knytas till Göteborg eller Skåne. Det är dels avstånden, men framför allt

samhörighetskänslan.

Nu är befälen på Hallandsgruppen luttrade när nedläggning kommer på tal:

– Det är ungefärligt som dagsnoteringar. Ena dagen kvar, andra dagen borta, säger Lars Olsson.

Det blir svårt att hålla bataljonerna vid liv, menar Lapplandsjägargruppens chef Peter Lindgren.

– Den kontinuitet vi står för är svår att upprätthålla om ett mer centralt alternativ ska ersätta oss, säger han.

Lapplandsjägargruppen producerar i dag två hbataljoner och Peter Lindgren menar att det skulle bli svårt att hålla såväl kontinuitet som engagemang vid liv om utbildningen skulle ske med Boden som bas.

Det är 350 km enkel väg mellan Kiruna och Boden. Lapplandsjägargruppen svarar för mer än en tiondel av Sveriges yta och förser området med de enda svenska markstridskrafterna i dag.

SOM INGET HÄNT

I Norra Smålandsgruppen säger chefen Bo Olsson att arbetet fortsätter:

– Vi jobbar på som inget hänt och det gör vi tills ett formellt beslut tagits och en tidsplan är spikad.

Norra Smålandsgruppen levererar i dag tre hbataljoner. Avstånden är mindre än upp i Norrland men Bo Olsson ser ändå svårigheter.

– Vi jobbar redan nu under bemannat på gruppen med fyra vakanser av 13 tjänster. Hv-befälen som också fungerar i utbildning går på knä. Det blir inte bättre om gruppen försvinner.

Basen för gruppen är Eksjö och Ing 2. Det är tolv mil till Livgrenadjärerna i Linköping. Bo Olsson ser paralleller med KRAG.

– Tittar vi på erfarenheterna av sammanslagningen mellan

utbildningsgrupperna i Kalmar och Kronoberg kan vi se att det skulle bli svårigheter att hålla de tre bataljonerna i verksamhet med utbildning på acceptabel nivå, säger han.

MARINA FUNKTIONEN HOTAS

Hans Zettergren som är chef för Södertörnsgruppen tvivlar på att Livgardesgruppen kan ta hand om hemvärvn med marina uppgifter.

– Livgardesgruppen kan säkert sköta utbildningen men bara om de fyller på med office-rare med marint kunnande och av min personal säger sig ingen vara intresserad av att pendla.

Han är bekymrad över vad som ska hänta med den marina kompetensen i hemvärvnet. Södertörnsgruppen har ett riksansvar för stridsbåtarna.

Hans Zettergren säger att om både Blekingegruppen och Södertörnsgruppen läggs ned är det ett allvarligt avbräck för den här arenan.

– Funktionen riskerar att försvinna helt. Vi lämnar hamnen, skärgården och farlederna och förlorar den rörlighet vi har med båtarna. Jag förstår att något måste tas bort, men missar ett hemvärvn som är lätt gripbart.

KOMPETENS FÖRLORAS

Klas Lewin, chef för Blekingegruppen är kritisk mot kriterierna för nedläggning.

– När det gällde att besluta vilka MD-grupper som skulle läggas ner, var ett av de viktigaste ingångsvärdena att inte behålla solitärerna därför att de krävde extra resurser och man därmed inte kunde spara så mycket som erforderades.

– Denna gång väljer man att lägga ner fyra utbildningsgrupper som inte är solitärer utan lokalisera i garnisoner eller samgrupperade med andra försvarsmaktenheter. Varför?

Klas Lewin befår att huvudelen av all den kompetens, som personalen vid Blekingegruppen besitter, kommer att gå förlorad för hemvärvnet.

TEXT: ULF IVARSSON

& PER LUNQE

FOTO: ANDERS KÄMPE

Janne får inga snöskor

Kapten Jan Berglund, chef för Sörmlands insatskompani får inga snöskor, som han önskade sig i en diskussion på HvSS i höstas. Däremot krypteringsapparater och fler elverk.

■ Nej, det går inte att hitta snöskor i de långa utrustningslistorna. Artiklarna står i M-nummerordning så det tar sin tid för överstelöjtnant B-G Svensson på rikshemvärvnsavdelningen att kolla.

En tyngre materielfråga för hemvärvnet är fordonen. Terrängbilarna från 1970-talet har inte långt kvar och ska ersättas med någon slags hjulfordon som helst kan ta en grupp med sina stridspackningar. Försök påbörjas i Dalarna och Skaraborg så snart ekonomin tillåter. Uppdragen skrevs 2007 men FM:s usla finanser kom emellan.

– Vi behöver ett standardfordon med så få modifieringar som möjligt för att de ska vara lätt att serva och kan framföras med vanligt B-kölkort, säger Mats Göransson på rikshemvärvnsavdelningen.

UNDERHÅLLET SLÄPAR

Klart är att varje bataljon söder om Dalälven får fyra bandvagnar 206 med tillhörighet i insatsplotonerna. Det gör att alla hvförförband har någon terränggående förmåga även efter att terrängbilarna skrotats. Men

det är oklart om tillförseln kan ske redan i år, eftersom underhållet släpar efter och bandvagnarna först måste ses över tekniskt och trafiksäkerhetsmässigt.

Koket kan glädjas åt att bandvagnskokkärror till bandvagnarna norr om Dalälven också är behovsatta. Totalt får hemvärvnet alla som finns kvar, 49 stycken.

Sambandet förstärks både med fler radioapparater och trådmateriel (televäxlar) samt större elverk. Ett kompani kommer efter 1 januari 2009 att utrustas med två elverk, ett 1500 watt och ett 4000 watt. Därmed räcker elen till både stabs- och sjukvårdstälten.

LÅNG VÄG

Ett värre bekymmer är datorer till staberna.

– Det finns en idé, men vägen är lång att vandra, säger B-G Svensson.

Den idén går ut på att använda bärbara datorer som fortfarande har goda prestanda men som inte längre passar in i försvarets fredstida verksamhet.

Först måste man ta ställning till exakt hur dessa lap-tops kan

CBRN-utrustningen är delvis mycket bra. Ett helhetsgrepp behöver dock tas.

FOTO: ULF IVARSSON

tillföras hemvärvnet. Man måste också ha licensfrågorna klara. Slutligen måste Försvarsmakten IT-säkerhetsregler uppfyllas.

– Det kommer att ta en avsevärd tid innan alla frågor är besvarade, säger B-G Svensson.

Säkerhetsreglerna avgör också hur snabbt kryptoapparater kan börja användas i hemvärvnet. Krypteringsnycklarna är hemliga och särskild utbildning i signalskydd krävs. Men när den väl är genomförd kan utrustningen, som är nödvändig för samband med de operativa förbanden börja utnyttjas. Hårdvara i tillräcklig mängd för bataljoner, kompanier, flyggrupper och hvundkompanier finns redan.

RAKEL ÖVERVÄGS

Ett helt nytt koncept för samband i hemvärvnet studeras också. Olika alternativ – där blåljusmyndigheternas Rakel är ett – övervägs.

Under 2000-talet har hemvärvnet fått mycket prylar från nedlagda fältförband men B-G Svensson är inte tillfreds med materielsituationen. Nya grepp behöver tas. Det mest är framskrivningar av gammal utrustning.

– Jag ser ett stort behov av en översyn. Mycket hänger inte ihop. Koken har inga dragfordon och CBRN-materielien behöver förnyas. Den vi har är anpassad till storkriget.

Med det menar B-G Svensson att mätinstrument för radioaktiviteter nedfall och kemiska ämnen har för grova mätområden i förhållande till dagens behov, då angreppen väntas vara mer småskaliga. Skydds-skolan och Västerbottensgruppen gör en översyn till krigsorganisationen 2010.

Dessutom behöver listorna städas och rättas till efter det aktuella behovet.

ULF IVARSSON

Annika Nordgren Christensen (mp): Öva mindre för väpnad strid

Annika Nordgren Christensen (mp) som sitter i försvarsberedningen ser gärna att hemvänet mer används för civila uppgifter än förberedelser för en situation där väpnad strid blir nödvändig.

■ På en skala från civila kriser till ren strid, när anser du att hemvänet behövs?

– Som försvarsberedningen har slagit fast i vår förra rapport föreligger inget militärt hot mot Sverige under överskådlig tid. Däremot skriver samma beredning att de civila hoten ökar, till exempel översvämnningar, klimatförändringar, hot mot IT-system och andra hot, säger Nordgren Christensen.

Här ser hon kopplingen till hemvänet. Där finns i samhället stor nytta av hemvänet.

Hur anser du att hemvänet ska användas och vem säger till hemvänet vad som ska göras?

– Det ankommer på den politiska viljan. Det ankommer på oss politiker att ge en tydlig, inte bara vision om vad hemvänet ska göra, utan också väldigt konkret som jag ser det, både att vi kan ta ett ansvar för att vara konkret såväl vad gäller

vad hemvänet inte ska göra och vad det ska göra. Vi måste vara politiskt tydliga och ansvarstagande.

TITTA PÅ ANDRA HOT

Vad ska hemvänet inte göra?

– Det är kanske mer att när vi inte har en väpnad hotbild i Sverige så måste vi titta på andra hot.

Anser du att riksdagen i förordningar och lagar ska tala om specifikt vad hemvänet ska användas till förutom förmågan till väpnad strid?

– Det är tydligheten jag strävar efter. Det är först när man sätter ner på pränt både vad och vad man inte ska göra som styrningen blir tydlig. Det gäller alla frivilligorganisationer.

Vill du ta bort hemvänets uppgift att ha förmåga till väpnad strid?

– Det är en tyngdpunktsforskjutning. Om man tittar på de

behov som finns i samhället så handlar det om vad vi ska betona. Vad ska hemvänet användas till nu? Det handlar kanske inte om att avgränsa och helt ta bort stridande uppgifter för det kan komma en dag då vi måste återföra dessa uppgifter. Det handlar mer om vad man trycker på, hur kan man organisera och planera i förväg för att använda olika resurser.

KNYTAS SAMMAN

När det blir en kris i Sverige blir det samtidigt en kris i en eller flera kommuner. Det är i kommunen det händer. Då finns frivilliga resursgrupper som är uppbyggda delvis med stöd av Sveriges Civilförsvarsförbund och Krisberedskapsmyndigheten. Anser du att hemvänet och de frivilliga resursgrupperna kan knytas samman och i så fall på vilket sätt?

Annika Nordgren Christensen kan tänka sig en tyngdpunktsforskjutning för hemvänet.

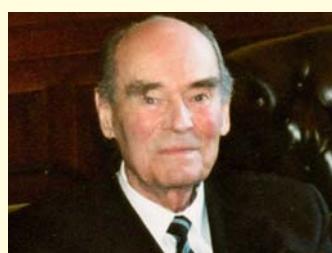
– Jag tycker absolut att de frivilliga krafterna ska samarbeta. Man måste dock ha förståelse för att det kan finnas de inom frivilliga resursgrupper till exempel som inte vill delta i något som har med väpnad strid att göra. Det problemet kan säkert hanteras. Jag menar att man ska titta på och knyta samman frivilliginsatser som finns i kommunerna.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE

Löwenhielm död

■ Förre rikshemvänschefen generalmajor Fredrik Löwenhielm avled den 11 maj. Han var född 1916. Posten som rikshemvänschef hade han i hela nio år, från oktober 1971 till december 1980.

Under Löwenhielms tid fick hemvänet nya uppgifter som att betjäna fasta kanoner. Automatkarbiner och granatgevär tillfördes. Uniformer, koktjänst och sjukvård moderniseras.

Fredrik Löwenhielm.

Impopulärt slopa medlemskravet

■ Det är motsägelsetfullt att viss personal bara kan vara med i hemvänet om de betalat medlemsavgift i sina moderorganisationer. Frågan var uppe på bordet igen då rikshemvänschefen på saitt årliga möte med ledningarna för avtalsorganisationerna.

I dag är det faktiskt så att en person som har kontrakt med hemvänet men inte betalat avgiften till sin ursprungsorganisation åker ur. I en tabell över tänkbara åtgärder för att fylla upp avtalsbefattningarna som tagits fram står även möjligheten att slopa medlemsavgifterna.

De frivilliga försvarsorganisationerna ser inte tanken med blida ögon.

Riksattachefen Elisabeth

Falkemo sa sig vara förvånad över att frågan poppar upp igen.

– Det innebär ju att man ifrågasätter oss som stöd för rekryteringen till hemvänet. Vi har inte full kostnadstäckning på våra uppdrag och därfor behövs medlemsavgiften.

Även Ulf Johansson, som är ordförande i Frivilliga radioorganisationen ställer sig avvisande.

– Tar ni bort kravet på medlemsskap försvinner vi. Medlemsavgifterna är nödvändiga.

Samma dilemma har Kvinnliga bilkåren.

– Utan medlemsavgifter kan inte kårerna existera och då faller också rekryteringen till hemvänet, sa riksbiilkåarchef Reidun Eklöw.

Inför denna attack fann rikshemvänschefen för gott att dra sig något tillbaka. Han försäkrade att organisationerna behövs och erkände att hemvänet inte är särdeles mycket bättre på att uppfylla befattningarna.

– Men vi står och stampar på samma fläck och massor av åtgärder behövs.

Etiskt rimligt

■ Rimlighetsprincipen ska gälla när det gäller etiska hänsyn för rikshemvänsrådets kapitalplaceeringar. Det fastslags av verkställande utskottet på ett möte i maj. Förslaget till kapitalförvaltningspolicy gick på den här punkten ursprungligen längre med betydligt mer detaljerade krav.

HvH tar av sig sin gamla kostym

Hemvärnshandboken är ute på sin sista remiss och nu är kapitlen kompletta. Det har tagit tre år att färdigställa handboken.

■ HvH är kraftigt omarbetad och till stora delar nyskriven, framgår av remissutgåvan. De sista synpunkterna sammantälls av NE Nilsson, chef för Skaraborgsgruppen.

– Det kom betydligt fler svar än vad man kan vänta sig i en slutremiss. En del textredigering, men också några tyngre frågor att ta ställning till. Det finns till exempel olika tolkningar av ersättning till veteranner och Must anser inte att frageformuläret vid intervjun av sökande är en hemlig arbetshandling. Blanketten kan inte heller lämnas tillbaka när personen slutar. Det tillåter inte arkivlagen.

Medaljbestämmelserna risikerar att bli förlådrade direkt. Rikshemvärnsrådet har just tillsett en kommitté som ska se över statuterna. Men detta kan inte HvH-redaktionen vänta på.

Två viktiga delar av HvH, ersättningar och medinflytande tillämpas sedan flera år. Förmåner enligt ”hemvänet efter 2004” har gällt sedan 2005 och återfinns även i handboken för frivillig försvarsverksamhet som kapitel sju. Ett nytt system för medinflytande beslutades av tinget 2005.

HvH har skakat av sig de sista resterna av den gamla

FOTO: ISTOCKPHOTO

kostymer och anpassats till Försvarsmakten i övrigt. Texten om operativ inriktning har kläts på och förbandens uppgifter preciseras i förhållande till hur många timmar personalen är skyldig att tjänstgöra, enligt de klossar som infördes 2004.

Anvisningarna om organisation och uppgifter har blivit mer utförliga och känns igen från TOEM, taktiska målsättningen.

I 2001 års upplaga var stycket om beredskap direkt hämtat ur förordningen. Nu har det tillkommit information om FM:s beredskapsgrader, insatsledning och beredskapsavtal.

Uppgiften att samverka med andra myndigheter är skriven på ett sådant sätt att bataljons- och kompanichefer får stort handlingsutrymme. Målet ska vara att upprätthålla stabila nätverk.

Nya HvH preciserar en gång

för alla vad som räknas som avtalstid. Det är övningar, möten och utbildningar som man behöver för att lösa uppgiften enligt TOEM. Utlands tjänst räknas, men ersättning kan då inte utgå.

HvH FÖRBUDJER

Reglerna för vapenhanteringen har ändrats en hel del sedan 2001 och detta återspeglas i HvH. Nycklarna till patronlägesläsen ska förvaras på lägst gruppennivå. Om platonchefen har nycklarna måste de läsas in i ett säkerhetsskåp. Lokala förhållanden ska få påverka lösningarna.

Helt nytt är avsnittet om IT-säkerhet. Hemlig information får bara finnas i Försvarsmakten datorer och inte sparas på USB-minnen. HvH förbjuder att hemligheter mejlas eller läggs ut på hemsidor.

En särskild blankett på engelska ska fyllas i vid utlandsresor utom till de nordiska länderna då svenska räcker.

Hur antagningen av hemvärnssoldater och avtalspersonal ska gå till i detalj finns samlat i ett särskilt kapitel. Tidigare har bestämmelserna varit spridda på olika håll och HvH gav i sig inte mycket vägledning.

Möjligheterna att tillsätta en

avtalsbefattning med en hemvärnsman och vice versa har förtydligats. Avtalspersonalen kan prya i förband efter GSU, men innan krigsplacering och detta beskrivs i ett överskådligt diagram. Kompanichefen beslutar.

Begreppet ”nollar” har försvunnit i HvH. Den som inte deltar i övningarna kan få upp-skov i form av ett vilande avtal. Efter längre tid hamnar vederbörande i personalreserven. Som tidigare gäller att avtalet kan hävas med hävnisning till att förtroende saknas. Beslutet kan inte överklagas.

Den ”därtill bäst lämpade” ska fortfarande utses till chef. Men chefen för ett insatskompani ”bör” vara yrkesofficer.

Man kan numera bli veteran om man varit med i minst tio år och fyllt 50. Veteraner får delta i övningar i den man förbandschefen bestämmer, men på eget ansvar.

FÖRBANDSANDA

I ett helt nyskrivet kapitel avhandlas rekrytering och medlemsvård samlat. En seriös och spännande medinflytande verksamhet, traditioner och ceremonier svetsar samman och skapar en god förbandsanda, heter det.

I kapitlet om information nämnts för första gången i HvH:s historia denna tidning som en viktig kanal till personalen.

– Se på HvH som en samlande order för alla regler och den praxis som tillkommit sedan 2001. Det har varit min uppgift att göra bestämmelserna tillgängliga för alla, säger Christer Wulff.

Hemvärnshandboken är utformad som en pärm där uppdaterade avsnitt lätt kan ersättas med gamla. Upplagan blir begränsad till ett tusental. Bataljoner, kompanier och plutoner föreslås få ett par exemplar vardera.

ULF IVARSSON

Nytt befälssystem kan påverka hemvänet

■ Försvarsmakten ska införa ett så kallat tvärbefälssystem. I den ena kategorin finns officerare, i den andra specialistofficerare, ”other ranks”. Det hela påminner inte så lite om hur det var förr med regementsofficerare och underofficerare.

Officerarna kan avancera till stabs- och chefsbefattningar på en högre nivå, specialistofficerarna blir operatörer och chefer på lägre nivåer. Lämpliga individer kan växla karriär.

Reservofficerarna blir kvar

utan att deras ställning förändras.

Det hela ska införas stegvis.

Under 2008 ska graderna ses över för samtliga personalgrupper. Nya grader införs från 2009. Detta gäller i första hand anställda som utnämns i samband med nyanställning. Vad som ska hända med graderna i krigsorganisationen och därmed hemvänet kommer att klarna under 2008, säger stabschef Thomas Johansson, riks-hemvärnsavdelningen.

Ändrade medaljregler

■ Ett förslag till nya statuter för medaljerna kommer att lämnas av arbetsgruppen i höst.

Hemvärnspluton till Kosovo får vänta

Norrbottnensgruppens tänkta insats i Kosovo med en ren hemvärnspluton dröjer. Platsbrist i utlandsstyrkan är en av orsakerna.

■ I 19:s chef Jan Mörtberg ser just nu att utlandsinsatsen måste skjutas upp.

– Inom armén det närmaste året så finns det god tillgång på samtränade kontraktsanställda förband att skicka utomlands. Främst kommer personal från Nordic Battle Group att besätta befattningarna inom KS 18 som det ser ut nu. Det gör att vår pluton helt enkelt blir överflödig i den personalmässigt redan neddragna Kosovoinstansen. Men grundidén och målet med en komplett hemvärnspluton i Kosovo gäller fortfarande. Vi kommer att följa upp de personer som anmält sig, säger Jan Mörtberg.

Omkring 180 soldater visade sitt intresse för att ingå i pluto-

nen när utskicket gjordes.

Kontingentschefen för KS 18 yttrade i oktober att han var kritisk till en hemvärnspluton, men att han såg positivt på enskilda hemvärnssoldater i utlandsstyrkan.

ANDAS OKUNNIGHET

Jan Mörtberg tycker utspelet andas okunnighet och blir smärt uppörord.

– Kompetensen finns redan i dag i hemvärvnet för uppsättandet av en ren platon. Vi fortsätter med att utveckla vårt koncept. Inom insatskompanierna finns redan många enskilda soldater som gjort utlandsstjänst. Nu tar vi det ett steg längre.

Han fick medhåll av ÖB på

2007 års rikshemvärnstag.

– Jag hoppas på att vi nu kan få en hel hemvärnspluton i internationell tjänst inom kort. Den medverkan kommer att generera mycket vad gäller kunskap och anseende för hemvärvnet.

"CV" I REGISTRET

Major Mats Stedt på arméns taktiska stab arbetar sedan en tid med att sammanlänka personalregisterprogrammen PLIS och PRIO.

– Genom att vi möjliggör för hemvärnssoldaten att söka via sin bataljonchef så fångar vi upp kompetent folk på ett helt annat sätt till utlandsstyrkan från hemvärvnet. Och det gäller inte bara befattningen som enkel skyttesoldat. Jag ser gärna också hemvärnspersonal i stabs- och personalbefattningar i utlandsstyrkan.

Det nya programmet PRIO ska utveckla Försvarsmaktens förmåga att hitta de rätta personerna till befattningarna när de rekryteras.

I PRIO ska det finnas plats för mer än vad som finns i registret i dag. Här ska alla från bandvagnsföraren till ÖB finnas. Det ska vara lätt att hitta kompetensen och vi måste bli bättre på detta, säger Mats Stedt.

HITTAR HVPERSONAL

I PRIO kommer man även att kunna hitta hemvärvnets personal när allt är klart. En klar fördel om man som hemvärnssoldat är intresserad av att tjänst-

Mats Stedt: – Hemvärnspersonalen blir en allt viktigare kader.

FOTO: ULF IVARSSON

göra i utlandsstyrkan.

Mats Stedt menar att hemvärnssoldaten är lika mycket en del av Försvarsmakten som en yrkesofficer.

– Den framtida personalförsvärjningen är hotad i takt med att värnpliktsförbanden decimeras. Hemvärnspersonalen blir allt viktigare som personalkader när Försvarsmakten rekryterar, inte minst utomlands. Genom att föra över hemvärnssoldatens "CV" i PRIO så tror jag att vi kommer kunna stoppa en del av åderlåtningen genom att utnyttja befintlig personal. I hemvärvnet finns människor som är engagerade, kunniga och uppdaterade på vad de gör. Detta är något som vi inte får försumma, säger Mats Stedt.

RICHARD KJAERGAARD

**Jakt- och
yrkesradio**

Behöver ni bättre radiokommunikation?

Albecom har arbetat med radiokommunikation sedan 1966. Radio för fritid, jakt, yrke & militär med högsta kvalitet och service. Vi har testat våra produkter i militär verksamhet under många år.

Albecom har marknadens största tillbehörsprogram, t.e.x hedset, öronbensmik, halsmikrofoner, kablar till hörselskydd, bluetooth trådlöst. Kontakta Säljare & Plutch. Michael 070-6480234 för visning eller offert

Albecom Sweden AB
Tel 0120-248 20 albecom@telia.com
Fax 0120-248 29 www.albecom.se

Hv-dagen alltid 29 maj

■ Hemvärnets dag blir den 29 maj oavsett om det är en helgdag eller vardag. Första firandet blir vid 70-årsjubileet 2010 och då med ett rejält kalas och uppvisningar. Tanken är att utnyttja jubileet för reklam.

I fortsättningen bestäms firandet på lokal nivå för att inte ge redan arbetstygda chefer en extra pälaga. En arbetsgrupp i rikshemvärnsrådet träffas i Boden den 26 maj och slutredovisar sitt förslag i oktober.

Folket vill ha kvar försvaret av landet

■ FM gick via konsultföretaget KW Partners ut med en bred undersökning som presenterades i mitten av februari i år och som gav ett underlag för bedömningen av de attityder som svenskar har om försvaret.

På frågan vilka uppgifter Försvarsmakten ska ha svarade 77 procent "Hävda Sveriges territoriella integritet". 88 procent tycker att "Försvarsmakten ska försvara Sverige mot väpnat angrepp".

Attityderna till Försvarmakten förmågor att lösa uppgifterna visar sig i följande svar:

66 procent har en negativ eller neutral attityd till Försvarmakten förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet. 34 procent är positiva.

75 procent är negativa eller neutrala till förmågan att försvara Sverige mot väpnat angrepp. 25 procent är positiva.

Från mun till öra i Danmark

■ I år satsar danska hemmevaernet på rekrytering. Kusinerna på andra sidan Öresund har glädjande nog observerat att 100 000 danskar i intervjuundersökningar "övervägt att gå med". En sådan vilja kan förstås inte förbigås och nu är rekryteringen igång meddelar HJV magasinet 1/2008.

Det är mindre av annonser och TV-reklam men desto mer operation personlig övertalning "mun till öra".

Det är alltså inte toppstyrт från danskarnas motsvarighet till rikshemvärnsrådet, hemmevaernskommandot utan underavdelningarna som driver kampanjen.

Det svenska hemmevaernet har som mål att rekrytera 2500 nya medlemmar 2008, säger redaktören för HJV-magasinet, Jörgen Jensen till Tidningen Hemvärnet.

Staffan Danielsson (c): Dimensionera hemvärnet även för civila uppgifter

Staffan Danielsson (c), ledamot i försvarsutskottet vill utveckla hemvärnet. En förestående halvering ska i stället bli ett hemvärn över hela landet, menar han.

■ Staffan Danielsson har just lämnat en interpellation i riksdagen där han lyfter frågan om hemvärnets utveckling. En kritisk granskare läser interpellationen som att den handlar om åtgärder för att stoppa hemvärnets avveckling.

Danielsson påpekar det självklara, att försvarets huvuduppgift är förmågan till väpnad strid. Men med den hotbild försvaret möter i dag, kan hemvärnets resurser också användas till att möta andra hot; kriser och katastrofer av civil art.

– Hemvärnet är den snabbast gripbara förmågan inom Försvarmakten, säger han.

De förslag Danielsson lyfter fram när tidningen Hemvärnet möter honom på Mynttorget vid riksdagen är fyra:

Bredda ansvaret, öka samarbete med civila myndigheter, fortsätt med direktutbildning och inrätta ett särskilt anslagsområde i statsbudgeten för hemvärnet.

BREDDA

Har du samsyn i utskottet för dina förslag?

– Det finns en god uppslutning om vikten av hemvärnet. Där har vi samsyn, säger Danielsson.

Breddningen av svaret, eller som Danielsson säger "dimensioneringen" bygger på de uppgifter hemvärnet redan i dag utför, vid till exempel större olyckor eller katastrofer. Om hemvärnets uppgifter breddas till att omfatta även civila kriser och katastrofer ökar förutsättningarna för att kunna bevara ett hemvärn över hela landet.

Vidare lyfter Danielsson frågan om att skapa ett nytt

Staffan Danielsson ser framför sig ett utbyggt hemvärn som får medel för civil verksamhet och som knyter frivilliga resursgrupper till sig.

utgiftsområde i försvarsbudgeten, så att regeringen och riksdagen får ett mer direkt inflytande över hur mycket pengar hemvärnet har att förfoga över.

En viktig fråga för Danielsson är de civila uppgifterna. Han menar att de frivilliga resursgrupperna (se artikel sid 12) och hemvärnet har liknande uppgifter när det krisar till sig i någon kommun.

– Det finns samarbete men kanske också ibland konkurrens eftersom frivilligansluten personal kan ha fotfäste i såväl hemvärnet som i en frivillig resursgrupp.

VI TAR ANSVAR

Han frågar sig om dagens uppbyggnad av resurser för civil krishantering i kommuner är optimal.

– Hur organiserar vi hemvärn kontra hur bygger vi upp frivilliga resursgrupper? Skulle samarbetet kunna bli närmare? Skulle man i hemvärnet ha möjlighet att ha männskor utan vapen? Frivilliga resursgrupper

skulle kunna knytas närmare hemvärnet. Jag vill sätta igång en diskussion, säger Danielsson.

Han vill se hemvärnet utvecklas så att det finns delar där vapenträning inte ingår och att dessa bör samarbeta med kommuner.

De ekonomiska resurser som kommuner har för att rusta sig inför större olyckor och katastrofer är begränsade:

– Vi måste använda den maträck med pengar vi har på ett effektivt sätt. Att enbart ta militära hänsyn för hur hemvärnet ska vara dimensionerat räcker nog inte längre. Vi bör ha en breddning.

VITA FLÄCKAR

Danielsson ser hur "hemvärnets närvärvo i hela landet tunnas ut".

– Det byggs växande vita fläckar på kartan. Rekryteringen är en mycket viktig fråga. Jag ser positivt på de försök som gjorts bland annat i Dalarna med direktutbildning. Det är bra. Frivilliga från hela landet bör få möjlighet att söka till och fullgöra direktutbildning för att komplettera dem som kommer in via värnplikten och efter utlandstjänstgöring.

Och du är inte ensam i försvarsutskott och beredning om de här tankarna?

– Det finns en god uppslutning om att hemvärnet är en viktig resurs och insikten finns om att läget är allvarligt. Signalerorna måste tas på allvar. Det finns en risk att hemvärnet sjunker ihop. Vi som har ansvar får tänka till inför propositionen i december, säger Danielsson.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

Konflikt hemvärn och FRG – dubbla avtal funkar inte

Frivilliga resursgrupper, FRG, är en helt frivillig resurs för kommunal krishantering. FRG regleras inte i lagar eller förordningar. De är till för kommuner som vid behov begär stöd av FRG. Men behövs gruppena vid sidan av hemvärvnet?

■ FRG ska finnas till hands när samhällets – kommunens – ordinarie resurser behöver förstärkas vid till exempel en större olycka. Här tangeras ett verksamhetsområde som hemvärvnet under många år agerat inom.

En av de senaste hemvärvnsinsatserna var vid oljeutsläppet i Köpenhamn med förorening av stränderna mellan Landskrona och Helsingborg. En annan var eftersöket av den tioåriga flickan från Stjärnsund där ett 80-tal hvsoldater var engagerade i tre dygn, en allvarlig händelse men vardagsrutin för hemvärvnet.

365 HEMVÄRNSMÄN

Den största insatsen hittills genomfördes efter stormen "Gudrun" 2005 tillsammans med reguljära GU-förband i Kronobergs län. 365 hemvärvsmän ledda av överstelöjtnant B-G Svensson stod för 35 procent av insatt personal under insatsens mest intensiva två veckor. Hemvärvnet var dock med från början till slut, totalt 32 dygn. Detta var inte första insatsen B-G Svensson agerat under. Han har lett 25 insatser till stöd för kommuner i Kalmar och Kronoberg.

Om en person som ingår i en frivillig försvarsorganisation med placering i ett hemvärvsförband samtidigt är medlem i FRG kan konflikt uppstå. Om såväl hemvärvnet som FRG stödda av Sveriges Civilförsvars-

förbund, SCF, får uppdraget att bistå vid en större olycka uppkommer frågan om vilken organisation personen ska tillhöra.

– Man kan inte ha avtal samtidigt med FRG och hemvärvnet. Individens måste välja, det är min inställning, säger riks-hemvärvschef Roland Ekenberg.

KBM BETALAR

Medlemmar i frivilliga försvarsorganisationer som fått sin utbildning genom den egna organisationen är kvalificerade att medverka i FRG. När resursgruppen bildats får medlemarna en gemensam FRG-utbildning. Den är avpassad för att passa in i kommunens behov eller sannolika behov.

Krisberedskapsmyndigheten, KBM, bekostar den lokala FRG-utbildningen. Detta gäller endast medlemmar i frivilliga försvarsorganisationer. SCF har fått KBM:s uppdrag att sköta bland annat ekonomiadministrationen kring utbildningarna.

FRG kallas in på begäran av aktuell kommunledning. Förstärkningen kan gälla insatser vid evakuering eller utrymning. FRG kan även hjälpa till med praktiska åtgärder för omhändertagande av drabbade männskor. FRG bistår då en så kallad POSOM-grupp (Psykiskt och socialt omhändertagande, en kommunal samverkansgrupp). Det kan gälla praktiska

åtgärder som att ordna lokal, transport, utdelning av mat och dryck.

Överhuvudtaget ställer FRG sina resurser till förfogande som ett praktiskt stöd till professionella grupper kommunen använder vid insatsen, allt från lokaler och mat till administration och information.

I Nacka kommun utanför Stockholm finns en FRG som med stöd av SCF och kommunen håller upp till 240 medlemmar redo att ingripa vid till exempel personeftersök eller på kommunledningens uppdrag vid "allvarlig händelse".

– Kommunen ger ett kontantstöd på 200 000 kr per år och håller med lokal som kostar 30 000 kr om året. Hittills har gruppen inte behövts, säger Nacka kommuns beredskaps-handläggare Hans-Ivar Svärd.

Sveriges Civilförsvarsförbund lägger ner mycket arbete på att bygga upp FRG. Målsättningen är att det ska finnas en grupp i varje kommun. Sedan SCF började arbeta med FRG vid års-skiftet 2003/2004 har utvecklingen varit explosionsartad. Senaste halvåret har medlemsökningen varit tio procent. I dag finns grupper i 123 kommuner med 2500 medlemmar.

MAT OCH SLÄCKNING

Konceptet FRG kom till ungefär samtidigt som SCF miste hemskyddsuppdraget, förbun-

dets kärnområde under många år. Utan hemskydd inget SCF, men så föddes idén om frivillig resurser med administrativ uppbackning av SCF. Organisationen i kommunerna fanns redan genom civilförsvarsföreningarna och hemskyddet. Det var bara att ömsa skinn.

– Vi hade bra kontakter genom hemskyddet. Det var grunden, säger utbildningschefen Jan Alsander på SCF.

Han menar att det inte behöver vara en konflikt mellan medlemskap i såväl hemvärvnet som FRG:

– Det går oftast att förebygga genom tydlighet och överenskommelser. Det viktiga är att den FRG-anvärige och kommunen vet vilka FRG-medlemmar som eventuellt kan komma att kallas in till annan tjänstgöring och planerar utifrån dessa förutsättningar. Det är grunden och i denna grund finns ingen konflikt.

Efter fyra år med FRG kan SCF räkna ett 20-tal insatser. Bland dessa framhålls på SCF:s hemsida storbranden i Bodträskfors utanför Boden augusti 2006 då 23 medlemmar arbetade med information till evakuerade, avspärrningar och svarade för matläckning.

I Bodträskfors var också Luleå-Älvdals hbataljon på plats. 25 hvsoldater släckte bränder och jobbade med ytövervakning. Major Görgen Lundgren som leder bataljonen var med i hettan. Han ställer sig frågande till FRG-insatssens värde.

– Vi hade kunnat lösa alla uppgifter som den frivilliga resursgruppen arbetade med. I stort sett stod de och delade ut mat, säger Görgen Lundgren.

PER LUNQE

Ett år kvar att kvala in

■ För att få kalla sig hemvärvsmusikkår måste orkestern vara godkänd för högvakt och ceremoniellt spel. Nytt sista datum för certifieringen är 30 juni 2009. Men försvarets åtstramning kan drabba hemvärvsmusiken, som utreds av

Försvarsmusikcentrum med Centrala musikrådet som bisittare. Slutresultatet kan i värsta fall bli att bara de 18 kårar som är klara i dag plus ett par till blir kvar i hvuniformerna. Därmed skulle ett tiotal kårar falla utanför ramen.

Utbildningspaket kan ersätta värnplikten

Else-Marie Lindgren är kristdemokratisk ledamot av försvarsberedningen. Hon är mycket positiv till hemvärvnet och det engagemang som finns i rörelsen. Hon har en stark åsikt om att direktutbildningen av soldater till hemvärvnet måste vara kvar.

■ Försvarsmaktens perspektivstudie föreslår att hemvärvnet ska minskas till en styrka på 16 500 män och kvinnor år 2011. Samtidigt har Försvarsmakten stoppat direktutbildningarna till hemvärvnet. Det kommer i så fall innebära att hemvärvnet skulle få stora problem med personalförsörjning.

KÄMPAR FÖR DIREKTUTBILDNING

Else-Marie Lindgren tror inte att neddragningen av antalet soldater enbart skulle vara negativt. Hon och många kolleger i försvarsberedningen är djupt övertygade om att direktutbildningen måste vara kvar på något sätt. Kanske genom att förbanden själva utbildar sina soldater genom ett utbildningspaket. Det är avgörande för hemvärvnet när värnpliktskullarna blir mindre, anser Else-Marie Lindgren. I framtiden ser hon också ett än mer professionellt hemvärv med liknande kontrakt som insatsförbanden men på frivillig basis.

– I och med ett sådant eventuellt beslut så måste kontrakt och skäliga ersättningar vid insats och beredskap ses över inom hemvärvnet. Man kan inte räkna med att frivilliga hemvärvssoldater kan vara bortkommenderade hela veckor i en annan landsända i det närmaste gratis. Om man klarar ut att höja ersättningsfrågorna i framtiden så kan man lättare använda hemvärvnet mer effektivt över ytan, säger Else-Marie Lindgren.

NYA UPPGIFTER

Hon tror också att hemvärvnet kan utveckla nya förbandstyper som är riktade mot specifika uppgifter. Hemvärvnet i Dan-

Else-Marie Lindgren: De förutfattade meningarna om hemvärvnet måste tvättas bort genom marknadsföring.

mark och Norge har till exempel hemvärvns-militärpoliskompanier som löser enklare bevakning och trafikdirigerings i nära samverkan med polisen vid större insatser.

– Det har hänt mycket sedan Ådalen 1931. Vi kan inte längre leva på historien när det kommer till Försvarsmaktens insatser i samverkan med polisen. Tänkbart är att hemvärvnet i framtiden kan bevara vissa objekt åt polisen, så att resurser kan frigöras till andra uppgifter vid större insatser, säger Else-Marie Lindgren.

TROR PÅ CIVILA AKTÖRER

Vad tycker du om att en stor del av försvarets pengar sipprar bort genom till exempel hyror av övningsfält, materiel och lokaler som man tidigare ägde, men som nu har övergått i stödmyndigheternas förvaltning?

– Vi måste titta på hur framtidens försvarsmakt ska se ut. Är det verkligen berättigat att det ska finnas ett pliktverk längre? Det är inte bra att pengar som är till för övningsverksamhet ska betalas i rena hyror för ma-

terialkostnader. Ett annat exempel är frågan om det behöver finnas särskilda MILO-verkstäder. Där tror jag civila aktörer skulle kunna göra ett minst lika bra arbete om de blev insatta i den militära materielens beskickhet. Jag tror också att det måste ses över om verkligen alla övningsfält behövs i framtiden, säger Else-Marie Lindgren.

INFORMERA MERA

Är det verkligen försvarbart att dra ned på det nationella försvaret till förmån för insatser ute i världen?

– Jag tror att läget är sådant just nu. Vi lever i en global värld och genom att stävja konflikterna på plats i de berörda länderna så får vi en klart positiv och genomgående bieffekt. Men för den sakens skull får vi ändå inte glömma bort vårt territoriella försvar. I det är hemvärvnet i dag en mycket viktig komponent, säger Else-Marie Lindgren.

Hur ställer du dig till en insats av hemvärvsförband utomlands?

– Jag är odelat positiv. Det

tror jag bara skulle stärka hemvärvnets anseende och status hemma. Inte bara som en extra fjäder i hatten, utan också rent erfarenhetsmässigt för hemvärvnets organisation. Även inom övriga Försvarsmakten så måste de förutfattade meningarna som finns kvar om hemvärvnet, tvättas bort. Varför inte genomföra en ”hemvärvsupplysning” för samtliga av Försvarsmaktens officerare? Jag tror också att hemvärvnet är en bra rekryteringsbas för utlandsstyrkan när det gäller soldater som är lite äldre med civila yrken. Den egenskapen som länge varit den svenska utlandsstyrkans adelsmärke håller på att försvinna i takt med att flertalet rekryterade är yngre soldater och oerfarana från andra civila yrken och områden, säger Else-Marie Lindgren.

UPPNÅR FÖRSTÅELSE

Hon menar också att hemvärvnet och frivilligorganisationerna måste gå ut och marknadsföra sig ännu bättre såväl internt inom Försvarsmakten som externt ut till samhället.

– Genom det uppnår man en större legitimitet och förståelse för verksamheten, säger Else-Marie Lindgren.

Elfsborgsgruppens verksamhet har hon följt med stort intresse under årens lopp. Hon har därför en bra kännedom om just hemvärvnet. Tidigare var hon kommunalråd i Borås kommun, så övningsplatser som Bråt skjutfält och Remmene känner hon väl till.

– Hemvärvnet är för mig en självklar komponent i framtidens försvar, säger Else-Marie Lindgren.

TEXT & BILD:

RICHARD KJAERGAARD

Live-skyttebanan på turné

Den norska live-skyttebanan har haft turnépremiär hos Södermanlandsgruppen, 4310. insatskompaniet på Härads skjutfält utanför Strängnäs.

■ Klimatet är som en fuktig bastu i skyttetältet på Härads skjutfält utanför Strängnäs. Svetten lackar på såväl elever som instruktörerna Rolf Lindahl-Nilsson från Örebro-Värmlandsgruppen och Nils Dahlberg, Livgardesgruppen.

Eleverna deltar i en kompanioövning som omfattar fyra dygn, skyddsvaktstjänst, strid, handhavande av ak 4, p-skott 86, PSG 90, skarp handgranat och sprängtjänst. Övningen ligger i tiden samtidigt som beskedet om reducering av utbildningsgrupper har nått Härad. Det stör inte instruktörer eller elever i tälet.

25 meter från skyttetältet finns figuranter. Via en kamera och mikrofon ses de på filmduk i tälet och hörs i högtalare. Det här är live på riktigt. Figuranterna har av olika anledningar gett sig obehörigen in på området.

VERKANSEL

Gruppchefen Olof Johansson har att göra med en ihärdig orienterare som inte fått ordning på kompass, karta och terräng. Det blir en några minuter lång ordväxling som slutar med att Olof Johanssons postvåva hjälper orienteraren med positionen.

Snabbare går det för nästa elev. Figuranten tar fram ett vapen, sätter sig på knä ... Eleven ropar "Skyddsvakt Halt!". Figuranten lyfter vapnet ... Eleven ropar "Jag skjuter

Olof Johansson, 4310. insatskompaniet möter en figurant på filmduk. I bakgrunden instruktören Nils Dahlberg, Livgardet.

skarpt!" samtidigt skjuter han (1) varningsskott och omedelbart efter (2) verkanseld. Under hörselkåporna hör instruktörer och elever distinkta smållar från ak 4:an. Det luktar krut i tälet. Filmdugen har fått ytterligare två hål, men den ska tåla 2000.

Efter momentet diskuteras agerandet. Har vakten lagstöd? Har han använt riktig nivå? Har behov funnits för åtgärden?

– Vi nöter in ett beteende som ska sitta i ryggmärgen och hålla i tingsrätten, säger Nils Dahlberg.

SoldF 2 000 menar att vaktens "främsta egenskap inte ska vara smidighet". Instruktörerna menar å andra sidan att vakten ska handla "bestämt och vänligt". Det är inte tal om att backa.

– AIH har en given förklaring även om den inte är reglementerad, säger Nils Dahlberg: Aldrig i helvete, vilket innebär att den person som vakten möter inte får gå över den gräns som vakten satt.

REALISTISKA ÖVNINGAR

Hemvärvet är först i Försvarsmakten med live-skyttebanan som pedagogiskt hjälpmittel för utbildning av skyddsvakter. Här kan eleverna öva skarpt och avge eld under realistiska former. Handhavandet av vapnet ska ske automatiskt samtidigt som eleven ska tänka framåt.

I Norge har 5000 soldater examinerats som skyddsvakter efter övning i tälet. I Sverige har just utbildningen börjat på allvar och de 80 hemvärnsmän ur 4310. insatskompaniet som var med om premiären på Härad var också de första som examinerades på live-skyttebanan.

Diskussioner har förts om inköp av en live-skyttebana till varje utbildningsgrupp men i dagsläget är det inte klart hur många som anskaffas.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE

Kronprinsessan Mary fortsätter utbildningen

Mary följer familjens traditioner.

FOTO: HJV

■ Den danska kronprinsessan Mary har genomgått grundutbildningen i hemmenvärnet, och klarat av första hjälpen och stridsskjutning med goda betyg, meddelar Jørgen Jensen, chef för pressavdelningen på Hemmemaernskommandoen i Köpenhamn.

Kronprinsessan fortsätter nu

utbildningen inom hemvärvet med såväl militära som civila delar.

Hemvärvsutbildning är en familjetradition i det danska hovet. Kronprins Frederik har genomgått en omfattande militär utbildning och drottning Margrethe har efter hemvärvsutbildning graden major.

Nu är notskatten i säkert förvar

■ Den del av vårt kulturarv som då och då kan höras i konserthus eller på gator och torg finns nu samlat i säkert förvar under rikshemvärvensavdelningen på Tre Vapen.

Det är Hemvärvets Centrala Musikråd, CMR, som förvaltar noterna och de ligger i källaren fem trappor ner från avdelningen. 2000 arrangemang eller titlar om vardera 30 sidor blir en hel del notpapper.

I huvudsak är dessa arrangemang skrivna för blåsinstrument och används av hemvärvets musikkårer vid marscher och konserter.

Nils Åke Nilsson håller i tåtan och vill du låna ett arrangemang kan du antingen gå in på CMR:s hemsida som du hittar under hemvärnet.se eller mejla till Nils Åke Nilsson: nanilsson@comhem.se.

– Se bara till att lämna tillbaka, säger han.

Bo Wallin på Rikshemvärvensavdelningen som vid sidan av ordinarie tjänst jobbar med noterna vid de tillfällen ordinarie bibliotekarie saknas, är nöjd med Nils Åke Nilssons insats:

– Han har just det musikaliska kunnande som är nödvändigt för att kunna förvalta vår notskatt, säger Bo Wallin.

CMR är ett permanent utskott till rikshemvärvsrådet och fungerar som ett kontaktsorgan mellan rikshemvärvschefen och hemvärnsmusikkårerna.

Bo Wallin har notbiblioteket som bryssla.

FOTO: PER LUNQE

- Vi ser här den mernytta hemvärvet kan ge vid sidan av vår uppgift i insatsorganisationen. Vi kan agera på en bred arena, säger Ulf Titz.

Hemvärvets insats i Dalarna

■ Med eftersöket av tioåriga Engla Juncosa Höglund i Stjärnsundsområdet mellan Hedemora och Falun i backspiegeln summerar major Ulf Titz, Stf C Dalregementsgruppen hemvärvets insats.

Startskottet till insatsen kommer från vakthavande befäl vid Livgardet som aktuell lördag ringer Christer Andersen, chef 532 bat. vid 23:30-tiden. Han sätter igång en larmlista inom bataljonen. Klockan 23.57 blir Ulf Titz informerad av Livgardet. Nu är hemvärvet i gång.

Söndag morgon 07:30 vid Stjärnsunds skola samlar Henrik Viktorsson, chef Södra Dalarnas hemvärnskompani och MIC – militär insatschef, kompaniet med 50 hemvärnsmän som ger sig ut i skogarna. In-

nan dess har han fått uppgifter av polisens insatschef.

Kompaniet går skallgång, på linje och bryter vid 15-tiden. 50 nya hemvärnsmän fortsätter eftersöket. På natten använder 20-talet hemvärnsmän terrängbilar av typerna 13 och 20.

Med värmekamera genomsöks områden vid sidan av vägarna.

Måndag morgon löser Falubygdens hv-kompani av med ny MIC, Thomas Åkesson. 50 nya utvilade hemvärnsmän fortsätter eftersöket. Förares med motorcyklar från FMCK förstärker.

Söket fortsätter till tisdag då det avslutas. Rapporter skrivs av MIC:arna som lämnas till Dalregementsgruppen.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: SCANPIX

Gotlandsgruppen omgrupperar

■ Försvaret på Gotland, det vill säga hemvärvet, FMLOG, F17G och Sjöinfokompaniet flyttar. I oktober ligger basen på Visborgsområdet.

Redan nu är planeringen igång och de lokaler som tas över ska anpassas efter behov, bland annat behövs en ny lektionssal. Men det stör inte ordinarie verksamhet.

– Vi övar strid i bebyggelse på två platser, Tingsstäd i norr och Stånga i söder, säger Gotlandsgruppens chef Lars-Åke Permerud.

Till hösten kommer denna

typ av strid att övas i Visby, efter det att turisterna har tagit sista färjan hem. Kvar är de fastboende inklusive Gotlandsgruppen som på papparet mönstrar två bataljoner med 820 män och kvinnor, i praktiken 600 stridsdugliga.

Uppgifter som bataljonerna har är att skydda radaranläggningar, hamnar och andra civila objekt. Vid behov ställs resurserna till det civila samhällets förfogande, till exempel för att bistå räddningstjänsten vid skogsbränder och andra större olyckor.

KÅSA, BESTICK, GUMMISTÖVLAR 90, TÄLTLYKTA, YXA, FÄLTPADE,

MILITÄRA FORDON SAMT UTRUSTNING

**10% RABATT
PÅ NEDANSTÄENDE VAROR TILL DE SOM
LÄSER TIDNINGEN HEMVÄRVET**

OBS! DU MÅSTE UPPGE TIDNINGEN HEMVÄRVET I SAMBAND MED
BESTÄLLNINGEN FÖR ATT ERHÄLLA 10 % I RABATT.
ERBJUDANDET GÄLLER T O M 2008-08-31

• SOVSÄCK MED INNERPÄSE	• ELDSTÄL
• KANTIN 10B /S	• PATRULLTÄLT FÖR 8
PERSONER
• BÄRMATTA	• FICKLAMPA 3
• PATIENTTÄCKE	• ISOLERKÄRL 13L
• SJUKBÄR 2	• BÄDD MATERIAL SÅ SOM
PÄSLAKAN, ÖRNGOTT,
KUDDAR, FILTAR, M.M.
• T-SHIRT I 90 CAMO	
• STÄLTERMOS 1L	
• VIKMUGG	
• SHEMAGHS	

**PRISER HITTAR DU PÅ HEMSIDAN WWW.SURPLUS.SE
ELLER OM DU RINGER TILL OSS!**

SVENSKT CAMOUFLAGE, BYXOR, JACKOR, VÄSTAR OCH MÖSSOR
KOMMER IN VECKA 26

Active Life Equipment

Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping
0515 - 330 04, 0515 - 330 05, 0515 - 330 06,
0708 - 51 93 03, Fax: 0515 - 333 90, info@surplus.se
Ring före besök

WWW.surplus.se

KOKKÄRLI, BYXA BDU, PULKA, HANDSKAR, LINNE, DOG TAG, VANTAR, ENMANSKÖK, BÄGSÅG, VINKELLAMPA, BYXBÄLTE, HANSDUK, STRUMPOR,

HINKAR, GRÄNSPÄDE, VÄRMEJACKA 90, VÄRMEBYXA 90, RYGGSÄCKAR, MASKERINGSNÄT, TELEFONVÄXEL, SNÖSKYFFEL, FÖRBANDSVÄSKOR, VATTENDUNKAR, TÄLT, FÄLTFÄLASKA, FICKLAMPA, SNÖKEDJA,

Vapentransporter skyddas

Mer fordon och mindre militära skyddsområden när hemvärnets skyddsvakter får bevakningsuppdrag.

Obetydliga skyddsområden ur fokus.

■ Lagen om skydd för samhällsviktiga anläggningar är under omdanande. Regeringens särskilde utredare Olof Egerstedt föreslår i sin utredning omfattande förändringar.

En nyhet är att fokus flyttas från objekt till verksamheter. Nya hot har tillkommit sedan den nuvarande lagen antogs av riksdagen 1990, till exempel internationell terrorism och gränsöverskridande grov organiserad brottslighet. Nu anser utredaren att det är mer ändamålsenligt att tala om verksamheter eller funktioner som behöver ett kvalificerat skydd.

Skyddsobjekt kommer att

finnas kvar, såväl civila som militära, vilka i huvudsak lämnas oförändrade. Nya möjliga skyddsobjekt som utredaren föreslår är polishus och fängelser och anläggningar som används för landets försörjning med sedlar och mynt. Penningtransporter blir skyddsobjekt.

Av nuvarande militära skyddsområden ska endast sådana som är av betydelse för det militära försvaret bevakas.

FORDON SKYDDSOBJEKT

En för hemvärvet viktig nyhet i utredningen är att militära fordon kan förklaras vara

skyddsobjekt. Bakom förslaget ligger det ökande antalet transporter av vapen och annan farlig materiel. I utredningen skriver Egerstedt: /... stöldbegärlig materiel som skulle kunna komma till användning vid till exempel terroristbrott./ Skyddsobjektsbegreppet skulle även kunna komma ifråga för säkerhetskänsliga persontransporter.

DE FLESTA HEMVÄRNSMÄN

Skyddslagstiftningens nuvarande bestämmelser om det rättsliga skyddet för skyddsobjekten, liksom bevakningspersonalens särskilda befogenheter behålls oförändrade.

2007 fanns 12000 skyddsvakter godkända av Försvarsmakten. De flesta var hemvärnsmän. I de fall då de bevakar ett skyddsobjekt kommer de att kunna använda samma tvångsmedel som nuvarande skyddslag ger dem. En individ som har för avsikt att besöka ett skyddsobjekt, eller befinner sig inom skyddsobjektet ska på begäran uppge namn, födelsenid och hemvist. Skyddsvakten har vid behov rätt att genomföra kroppsvisitation. Individen kan avvisas eller omhäンドertas.

TEXT: PER LUNQE

FOTO: ANDERS KÄMPE

Bärsystemet ska finnas på insatsplutonerna

■ Enligt direktiv från rikshemvärnschefen Roland Ekenberg och HKV ska alla soldater och befäl på insatsplutonerna nu ha kvitterat ut kompletta bärsystem (nr 1/2007 av Tidningen Hemvärnet). Denna plattform för utrustning som bärts på kroppen består av tre delar: stridsväst, bärssäck och stridsäck.

FMLOG, Försörjningsdivisionen ser till att insatsplutonerna blir tilldelade bärsystemet. Frågan är nu om detta finns på alla utbildningsgrupper och insatsplutoner? Det har nämligen varit lite si och så med den information som ska gå tillbaka till FMLOG och Jörgen Kroon, på Försörjningsdivisionen.

– Vi har inte fått återkoppning från alla grupper, säger han.

Det är nu ett önskemål från såväl FMLOG som rikshemvärnsavdelning att rapportering görs så att aktuellt materielsaldo kan bokföras.

Norrmänner utvärderar sig själva

■ Norska heimevernet har sjössatt ett program där alla befäl ska utvärdera sig själva och sina enheter. Målet är att skapa bättre operativ kapacitet.

– För att få ut mesta möjliga kvalitet per norsk krona består riktslinjerna i två huvuddelar, en taktisk och en driftsmässig, säger överstelöjtnant Annar Dahlén, som leder satsningen.

Utvärderingen går till så att ett team från Heimevernsstabens intervjuar personalen i aktuella enheter. Först ut var Oslofjordens HV-distrikt 01.

– Det blev godkänt och gav distriktsbefäl och soldater motivation att fortsätta, säger distriktschefen i Oslofjorden Ove Jörn Luktvasslimo till norska HV-bladet.

Magnus Norhult får stridsspel till HvSS.

FOTO: ULF IVARSSON

Strisim får pengar

■ Det blir pengar till stridsimuleringsanläggningen på HvSS.

Högkvarteret har gett klartecken till att köpa datorer för stridsspelen, Strisim, där hemvärnets chefer kan träna i ordergivning. Målet är att ha en anläggning för minst en grupp klar i höst.

Det betyder att hemvärnet kommer att förfoga över en av de få som finns i landet.

Från platsen kan man koppla upp sig på ett nät för en riks-täckande övning.

Det är markstridsskolan som är huvudman för Strisim och datorerna ska fyllas med verklighetstrognas program som gör det möjligt att öva olika typer av virtuell strid och annat.

– Strisim ersätter inte övningar i terräng, men är en bra förberedelse, säger major Magnus Norhult, som är chef för HvSS utvecklingsavdelning.

I nr 1/2008 av Tidningen Hemvärnet finns en mer detaljerad beskrivning av vad man kan göra med Strisim.

Örlogshamnen bjuder på många knepiga uppgifter. Ulf Sennerlin är med om att genomsöka en kustkorvett.

ÖRLOGSHAMNEN motiverande att öva i

Bataljonerna i Blekinge har efter många års väntan fått klara uppgifter vilket skapar framtidstro. Avtalsuppfyllnaden går också upp efter en bottennotering.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

■ Drygt 160 soldater ur 151.hvbataljonen kom till Rinkaby för att öva försvar av terräng, lära sig skjuta pistol, använda hund för genomsök av byggnader, fräscha upp sprängtjänsten och mycket annat. Hundförare Kajsa Nilsson ur 11. kompaniet fick in två nior och blev verkligen tänd på nya eldhandvapnet.

— För mig är det lagom nivå att vara skyttesoldat, säger Jim Eriksson i samma kompani medan han väntar på att träna handgreppen på pansarskott.

Jim har kört tio mil från Malmö dit han flyttat från Blekinge. Drivfjädern är att träffa kompisarna i plutonen. Han har varit med i sju år och är lite besvärad av att

övningarna ibland blir för grundläggande för honom. Däremot är Jim nöjd med att större vikt läggs vid säkerheten.

BRA KONCEPT

Lotta Malmgren sitter i kompanistaben och tycker det är jättetrevligt att få övningsskjuta med pansarskott. Hon ingår även i rekryteringsrådet.

— En lyckad aktivitet beror på var man är och när. Ett bra koncept är att visa upp förbandets olika funktioner som vi gör på torget i Sölvesborg.

Vid pansarskottstationen följer kompanichefen Joachim Fryklund sina soldater. Nu är han civil och lärare men har ett för-

flutet som yrkesofficer och har sedan ungdomen aldrig släpt kontakten med hemvärvet.

En centralpunkt i kompaniet är hemvärnsgården som ägs av kamratföreningen. Där träffas man varje onsdag för att förbereda övningar men också för trivsel, fester och bastu.

VÄXELVIS UNDERSTÖD

I stridsställningar som nötts av kull efter kull av värnpliktiga över tillfälligt sammansatta grupper ur 151. hvbataljonens försvar. Gruppchefen Magnus Andersson tyckte att det gick bra fast soldaterna inte setts förut. Instruktör Jens Persson från P7

Per-Erik Karlsson spelade skadad med inlevelse.

En desperat man kastade sig överbord.

**Lotta Malmgren i staben
kollar vad soldaterna har
för sig.**

**Guiden och örlogshistori-
kern kapten Sixten Svens-
son stod för kulturen.**

**Medan chefen (Roland Svensson) är ute grubblar hjärntrusten i 151.hvbat på sin nya order. Fr v
Christer Persson, Birger Eriksson, Berndt Ohlin och Bengt Persson.**

höll med och tipsade om växelvis eldunderstöd under omgruppering.

Vi söker oss till koket där kvartermästare Dennis Wihlstrand i insatskompaniet prövar personal och materiel under fältförhållanden. FMLog har bidragit med en koksläpvagn 104 från nedlagda rörliga KA-batteriet och en modern lastbil. Nästan all materiel på listorna finns och om den inte duger för krigsbruk improviserar man. En vattenslang med elpump istället för vattensäckar med handpump. Termobox med kylklamp är bättre än köttnboxen som måste frysas i sin helhet. I väntan på lottor åkte Dennis till Kosta med ett gäng hvsoldater för utbildning.

Nu avbryter kokgruppchef Anna Larsson vårt samtal med ett skarpt ”vi måste ha rödbetorna, snabbt!”

LÄTSAS HA TRUPP

Tiken Gucci har suttit i bilen länge och är ivrig att arbeta. Matte Åsa Sandström i 15. kompaniet berättar att ekipaget just börjat sin utbildning i genomsök av hus. Åsa skafade hund och ville göra något nyttigt med den. För att få bli hundförare i hemvärvet fick hon dispens från sin krigsplacering som sjukskötarska.

– Ett problem är att vi sällan får öva tillsammans med förbanden. Vi får lätsas att vi har en trupp bakom oss.

Örlogshamnen i Karlskrona ger intressanta möjligheter att öva bevakा och skydda objekt. De som inte är skyddsvaktutbildade fick säkert lust att bli behöriga efter att ha sett några av övningsledaren Christian Mellqvists 30 finurligt förberedda moment utspela sig.

– Mitt syfte är att få soldaterna att förstå hur viktigt det är att behärska skyddslagen och intressera dem för att gå utbildningen.

HITTAT SIN NISCH

Vid en vägpärr står Ulf Hildingstam som är erbjuden att bli bataljonspastor. Ulf har haft den fina titeln amiralitetspastor. Han är också efter dussintalet kurser på HvSS inte så dum på att kriga.

– Jag är förunnad att ha hittat min nisch som präst och soldat.

Det var kyrkofadern Augustinus som på 300-talet lade grunden till att kristna får delta i rätvisa krig enas vi om.

Nu börjar det hetta till i övningen. Slagsmål på parkeringsplatsen och stöksiga demonstranter. Sverige ut ur Tchad får man kräva, men inte ta sig in i skyddsobjektet.

Gruppchef Magnus Andersson eldreglerar.

Handfängsel på, polis tillkallas.

Tidningen frågar omhändertagna Emelie Thygesen om hon sitter bra på marken i väntan på en kvinna som kan skyddsvisitera.

– Nej och dina soldater är dumma!

– Rätta proportioner på väldet och ingen satt på ryggen, men de glömde tala om varför jag blev omhändertagen, säger figuranten Roland Johansson.

BLOMMAT UPP

På bryggan ropar skadade Per-Erik Karlsson på hjälp för sig och sin kamrat. De får

vänta ett tag men blir enligt operationsköterskan och sjukvårdsbefälet Margareta Carlemalm rätt vårdade av framryckande soldater ur 213.insatsplutonen.

– De kan sina saker. Sjukvårdstjänsten har blommat upp. Soldaterna förstår att de måste kunna lita på varandra.

Medan kamrathjälpen ges fortsätter plutonen mot kustkorvetten Göteborg som ser ut att ha seglat för sista gången. Trånga utrymmen och branta lejdare som ak 4:an lätt fastnar i. Fartyget är inte tomt utan här finns obehöriga, sprängladdningar och vapen. En desperat man kastar sig i vattnet. Inte lätt att vara plotonchef. En man som påträffas i stridsledningscentralen visar sig ha falsk legitimation. Han grips och allt dokumenteras lugnt och metodiskt.

På backen står Ulf Sennerlin, som får sin behörighet som skyddsvakt i maj. Ulf är säljare på ett biljettföretag. GU i marinen utan särskilt mycket stridsutbildning.

– Jag blev övertalad av en kapten Svensson på marindagen 2006. Det han lovade håller i stort sett tycker jag. □

Soldaterna måste få mat. Om vi är fd soldater eller lottor spelar ingen roll, säger kocken Thomas Eriksson.

Tunga uppgifter i Blekinge kräver förbandens hjälp

Hemvänet, marinbasen och F 17 har funnit varandra. De två bataljonernas uppgifter är närmast självtakta – skydda örlogshamnen och flygflottiljen. Förvisso inga småsaker och ledningen för 151.hvbat satte just tänderna i sin färska order när rikshemvärvschefen inspekterade i april.

Även insatskedjan från operativ nivå till hvbataljon börjar klarna. Beredskapsstroppar är beredda att skydda en eventuell utskeppning av Nordiska stridsgruppen från Karlshamn och insatsplutonerna har vana från mångnationella marinövningar som Baltops.

ENDA CHANSEN

Marinbaschefen Ola Truedsson inser att direktutbildning är enda chansen om han ska få behålla sina hemvärnstrupper på sikt. Han förklarade att han är beredd att hjälpa till med denna uppgift.

På Blekingegruppen, BLG, är man inte glad åt 2008 års osthyvel som man menar drabbade orättvist i förhållande till andra grupper. Rikshemvärvschefen kontrade med att Blekingegruppen har Sveriges dy-

raste soldater, något som chefen Klas Lewin inte håller med om. BLG har nämligen ansvar för en massa centrala kurser som spår på kostnaderna.

Ett bekymmer som han delar med alla kollegor är att 7,62 millimeterspatronerna som länge var gratis numera kostar 3:85 kronor styck.

Löjligt, tycker rikshemvärvschefen och förklarar: I förråden ligger 50 miljoner patroner. Varje år skjuts det upp 3,5 miljoner. Någon gång 2018–2020 ska Försvarsmakten byta till ett vapen med annan kaliber, så ammunitionen borde därför genast börja slutförbrukas i forcerad takt. Det blir billigare för FM än att senare ”störta” den på ett miljömässigt sätt.

Trots lysande punktinsatser var rekryteringen inte lika bra 2007 som 2006 då målet om 100 nya nåddes. Blekinge hoppas på årets marindag, som tidigare gett god utdelning. Under inspektionen träffade tidningen flera som fått kontakt den vägen.

Den andra av bataljonerna, 152. har stora svårigheter, och redovisar ett par kompanier med 30 procent av personalen.

Bidragen från avtalsorganisationerna är också ojämna. Sjövärnskåren fick en cd-skiva med mer än tusen namn på grundbildade besättningar, men hittills har inget hänt.

TRENDEN GÅR UPÅT

Trenden för avtalsuppfyllnad är stigande. Från 27 procent 2005 till 42 procent 2007 och hela 82 procent gjorde minst en timme.

Marinbasen har inte fått fler än fyra av sina uttryckande värnpliktiga att skriva på för hemvänet. De försvinner istället till registerförband (internationellt användbara) eller missioner. F 17 har dock ändå uppfyllt kvoten som är 20 procent.

Ett problem är att avtalssoldater tappas bort på vägen mellan värvning och placering i förband.

På plussidan står att vapenreglerna inte ger några bekymmer alls i Blekinge. Gruppens officerare och förbandens egna instruktörer har all möjlig kompetens. En stor ungdomsavdelning med fem ledare och 70 ungdomar är bra sett mot rikssnittet.

ULF IVARSSON

UNGDOMARNA kärnan i framtidens hemvärn

Åratal av vistelse i militär miljö gör ungdomarna lämpliga för vidareutbildning.

Tre olika försök pågår. Tidningen reste till BohusDalgruppen och Skredsvik där nio helger ger en eftertraktad biljett in i förbanden.

TEXT: PER LUNQE FOTO: ANDERS KÄMPE

Under morgondimman från Gullmarn marscherar 16 elever in mot hemvärvnet.

■ Olle Jusonius ålar framåt med ak 4:an i händerna på övningsfältet Skredsvik. Inom synhåll ligger en vik av Västerhavet och Gullmarn stilla. Över Olle Jusonius har morgondimman lättat, molnen skingras och han tar i så svetten lackar över det stridsmålade ansiktet.

Olle Jusonius mål ligger nära, och ändå långt bort. Först ska han på händer, knän och fötter ta sig 15 meter fram till kamraterna i stafetten under passet som är en del av "Grundkurs Hv-soldat". Sedan ska han ta sig längre mot det mål som stavas yrkesofficer och en möjlig tjänst i utlandsmission. För att nå dit ska han i en första etapp få godkänt på kursen.

När jag och fotografen Anders Kämpe

blir hämtade i centrala Uddevalla av kurschefen och kaptenen Daniel Högberg vid BohusDalgruppen på morgonen 06:50 har vi inga förutfattade meningar om vad vi ska möta på Skredsvik. Vi vet att eleverna kommer från hemvärvnets ungdomsverksamhet.

FÖRSÖK HOS TRE GRUPPER

Jo, jag har en förutfattad mening som lurar i bakhuvudet. Vi kommer att möta ett gäng ungdomsscouter i grön uniform. Inget ont om scouter. De är alltid redo. Men kanske inte för att möta stridens krav. Inget kan vara mer fel om dessa blivande hemvärvnssoldater på Skredsvik.

Efter att Daniel Högberg gett oss en snabb briefing om kursupplägget tar han

emot de 16 eleverna utanför deras logement. Här ser vi inga scouter. Här ser vi 16 soldater. Här är, eller kan vara för kursen är en del av ett försök, framtidens hemvärn. Unga soldater som nekats sin vilja att göra värnplikt går nu igenom en mer komprimerad variant som hemvärvnet tillhandahåller.

Försöket genomförs av tre utbildningsgrupper och på tre platser under 2008, förutom BohusDal även Skånska gruppen och KRAG, Kalmar- och Kronobergsgruppen. Utbildningsgrupperna ger tre delvis olika varianter av utbildning med deltagare direkt från hv-ungdomsverksamheten. Idén med att låta ungdomar via en 170 timmars grundkurs gå raka spåret

in i hemvänet har tidigare avfärdats. Men nu är verkligheten en annan. Rekryteringen behöver en skjuts framåt. Men först ska försöket på de tre grupperna utvärderas.

OLIKA UPPLÄGG

Försöket sker alltså inom de tre utbildningsgrupperna på delvis olika sätt. Gemensamt är kraven på att eleverna ska ha deltagit i ungdomsverksamhet i hemvänet, Flygvapenfrivilliga eller Försvarsutbildarna, vara 18 år och lämpliga.

Skånska gruppen lägger upp kursen i block med hela veckor och samarbetar med Försvarsutbildarna som genomför utbildningen likt en entreprenad. Skånska gruppen håller i helheten och har kvalitetsansvaret.

Utbildningen bedrivs här av ungdomsledare som i sin tur är utbildade i Försvarsmakten och med stöd av den instruktörspool som Försvarsutbildarna i Skåne ställer till förfogande. Instruktörerna är tidigare yrkesofficerare eller reservofficerare som deltagit i kvalitetssäkrad FM-utbildning.

BRA NIVÅ

– Genom att Försvarsmakten och Försvarsutbildarna i Skåne gemensamt utför utbildningen kommer kvalitén att ligga på en bra nivå och därmed säkerställs också ett högre framtida intresse från ungdomarna, säger major Per Bendgaard på Skånska gruppens utbildningsavdelning.

Uppläggen på de tre försöksplatserna är medvetet olika. Inte bara genom vilka som tillhandahåller instruktörer. I Kalmar och Kronobergsgruppen, KRAM väljs en mer sammanhållen utbildning tidsmässigt:

– Inom KRAM kommer kursen att vara ett block med fyra veckor i sträck. Utbildningens innehåll, det vill säga vad eleverna lär sig är det samma i alla försöksutbildningar, det är vapentjänst, strid och skydds vakt. Efter godkänd utbildning blir eleverna 20-timmarsoldater och vill de gå vidare för att söka till insatsploton måste de genomföra kompletterande utbildning. Som soldat eller befäl i en hv-insatsploton kan de söka utlandstjänst, säger löjtnant Caj Wendel, utbildningsofficer vid KRAM.

SER FRAM EMOT FÄLTTÄVLAN

Kursen i Skredsvik är en grundkurs. Eleverna ska efteråt kunna uppträda i strid som enskild soldat eller i stridspar. De ska fungera i grupp och kunna ta order av

Olle Jusonius tar i så svetten lackar mot målet, utlandsmission.

– Håll ner häcken, kuler är hårdare, manar kapten Daniel Högberg.

gruppchef. Dagens övningar är stridsförflyttningssätt, skyddsintagande, ingående i eldställning och åtgärder i eldställning.

Hela kursen omfattar liksom hos de andra utbildningsgrupperna 170 timmar och fördelar på tre utbildningspaket; vapentjänst, skyddsvakt och strid. På Bohus-Dalgruppen genomförs kursen under nio helger och en frivillig där eleverna får vara med i en gruppfälltävlan. Utbildningsanordnarna på KRAM lägger inte in någon särskild helg utan satsar på en fältlävlan sista veckan.

Olle Jusonius ser fram emot fältlävlan. Civilt studerar han till VVS-montör och han tycks ha just det ”go” som krävs av en hemvärnsman. Han visar under dagen ett lysande exempel på vilja, en vilja som kommer att föra honom långt, kanske ända till en utlandsmission. Han har varit med i Lysekil hv-ungdomsverksamhet sedan han var 15. Nu är han 20 och utan etablerad egen familj ligger karriären öppen framför

honom som en bok med sidor han själv fyller med sina mål.

– Här får jag en grund, säger han.

FÖR FULLA SEGEL

Livet i ungdomsverksamheten har gett honom en värdefull fritid. Visst mönstrade den motiverade Olle Jusonius. Tre gånger. Men det blev fel med pappren så nu satsar han för fulla segel och med svetten i pannan på hemvänet.

– Drömjobbet är att bli yrkesofficer, säger han och vi ser honom framför trupp. Han gillar den militära stilens som han uttrycker det och kamratligheten, ”det blir ett gäng”.

Det är just ett gäng som över under ledning av Daniel Högberg. Ett gäng som kan bli hemvänet kärna efter 2009 om utvärderingsgruppen med Roland Ekenberg i spetsen ger tummen upp för fortsättning. □

ROBERT FICK TA STRID FÖR ATT FÅ FÖRSVARA SITT LAND

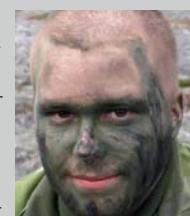
Nitonåriga Robert Hernes, en av ungdomarna som utbildas i Skredsvik, kommer från Karlstad och har tillhört hemvänet ungdomsavdelning sedan 2004. Som de flesta hemvärnsungdomar såg han fram emot att få göra värnplikten men blev inte uttagen. Han överklagade beslutet tre gånger utan att få det ändrat. Men så lätt avfärdar man inte Robert.

– Jag blev grymt besviken, berättar han. Jag sökte och blev antagen till tremånadersutbildning, men så fick jag se om den här utbildningen i Skredsvik på internet och då sökte jag hit också. När de hörde av sig om GSU hade jag redan börjat här.

Instruktören Daniel Högberg tycker att

ungdomarna hänger med bra i utbildningen.

– När vi lade upp den här utbildningsplanen hade vi gjort ett antagande att de har med sig ett antal kunskaper. Jag är inte orolig för sambandstjänst eller sjukvårdstjänst till exempel, det har de hållit på med som ungdomar. Vi har en komplett fyrtiotimmars vapentjänstutbildning för där kan kunskapserna variera, så kör vi skyddsvakts- och stridsutbildning som komplettering.

Robert Hernes.

Hemvärvet måste bli mer användbart för civil krishantering

Fp-riksdagsmannen och reservofficeren Allan Widman ser ingen motsättning mellan nationella skyddsstyrkor och internationalisering. Även om det som i dag kallas hemvärvet minskar i takt med att Försvarsmaktens organisation krymper så kvarstår behovet – och nya uppgifter kan tillkomma, menar han.

INTERVJU: CARL SJÖSTRAND

■ I mediedebatten får riksdagsmannen (fp) och ledamoten av både försvarsberedningen och försvarsutskottet Allan Widman ofta stå till svars för de liberala kraven på Nato-medlemskap. Han står även bakom internationaliseringen som sker på det gamla invasionsförsvarets bekostnad. Första frågan, när tidningen Hemvärvet träffar Allan Widman, är om han ställer upp på en traditionell beskrivning av rollen för ett lands militära försvar.

En försvarsmakts existensberättigande innebär i grunden att värna landet, dess befolkning och de värderingar som staten är byggd kring, i vårt fall demokratin.

– Ja, det är fortfarande giltigt, men uppgifterna har förändrats. I dag påverkas svenskarna av det som händer på andra sidan jorden, vilket är en följd av globaliseringen. Tidigare fokuserade vi på att skydda gränsen men i dag fokuserar vi på att skydda svenska intressen. Faktum är att i dag gör vi detta till exempel i Afghanistan, säger Allan Widman och citerar Natos generalsekreterare Jaap de Hoop Scheffer: "If we don't go to Afghanistan, Afghanistan will come to us."

MÖTA HOTEN TIDIGARE

Ser man den civila utvecklingen med internet och mobil kommunikation blir globaliseringen uppenbar. Detta ser man dagligen i nyhetsrapporteringen, hur sammanknuten världsekonomin blivit, hur ny teknik och nya trender kontinuerligt påverkar våra liv som enskilda individer. Det borde vara uppenbart att globaliseringen även starkt påverkar säkerhet och försvar –

ändå har många svårt att ta till sig detta faktum.

– Vi måste möta de nya hoten tidigare än förr och på avstånd, konstaterar Allan Widman.

Frågan man då ställer sig är, kan inte situationen återigen förändras, så att nya hot åter blir mer lika de gamla, så att försvaret av det egna territoriet åter blir mer accentuerat?

– Jo, det är klart att det kan. Det är dock ingenting som sker över en natt. I Europa lever vi i dag i det fredligaste tidevarvet någonsin. Sammantaget har det aldrig satsats mindre på militära resurser och jag kan i dag inte se några potentiella konflikter mellan de länder som stod i brand under andra världskriget.

– Vi har ändå i Försvarsberedningens omvärldsbeskrivning, lagt till en brasklapp; "... men på längre sikt kan ingenting uteslutas."

Allan Widman konstaterar att ca 10 år framåt är vad man måste försöka överblänka i de politiska bedömningarna och att inom ett tioårsperspektiv är det fortfarande internationella insatser som mest sannolikt är det viktigaste för Försvarsmakten.

UBÅTAR SJÄLVRISKTTILLÄGG

Vilka utmaningar står Sverige inför, när det gäller försvar och säkerhetspolitik?

– Nu är det viktigt för oss att fundera över "vad ingår i ett försvars grundstomme och vilka är de viktigaste kompetenserna?" Kanske finns det vissa kompetenser som är lättare att bygga upp än andra, när behövs

de och vilka kan vi för närvarande klara oss utan.

Till skillnad från Agne Gustavsson (tidningen Hemvärvet 5/07) ser Allan Widman inte de marina kompetenserna som självklara.

– Hoten i Östersjön är i dag inte av den kalibern att marina enheter är det första valet. Men så länge vi har ubåtarna kan vi hantera vissa icke-väntade hot i framtiden. På ytan är dock Kustbevakningen mer relevant i dag.

När vi talar om vårt dyra flygvapen blir frågan mer komplicerad.

– Det är ett problem att JAS 39 Gripen är byggd för invasionsförsvaret. I internationella operationer, där man inte har eget territorium med många små flygbaser, är räckvidden avgörande. Tyvärr är Gripens "litenhet" begränsande.

HEMVÄRN KAN BLI GENDARMERI

Vi lämnar de högtflygande diskussionerna och återgår till markförsvaret. Finns det ett behov av hemvärvet i framtiden och hur ser det i så fall ut?

– Ja, vi kommer att ha behov av Nationella skyddsstyrkor, det har alla länder men dagens hemvärv måste bli mera relevant för den civila krishanteringen. Man borde exempelvis kunna få uppgifter att stödja civil polis i vissa situationer.

– Vi har ju redan något som kallas "beredskapspoliser" som tidigare till del utbildats av Försvarsmakten som ett alternativ till vanlig värnplikt. En hemvärvsman som utbildas till beredskapspolis kan då legitimeras och när förstärkning krävs, ta på sig

en armbindel och ställa upp med kort varsel.

Allan Widman ser även en utveckling av detta koncept till en ny internationell roll, där Sverige tidigare saknat en kompetens, ett mellanting mellan civil polis och militära enheter som i dag saknas i Sverige, som kallas för Gendarmeri. Detta skulle kunna vara en enhet som går in och avlöser våra traditionella förband i utlandsstyrkan, i ett skede innan man kan lämna över helt till det egna landets nya polisstyrkor.

Allan Widman står även bakom förslaget att den allmänna värnplikten skall lämnas och ett nytt system med anställda soldater införas. En naturlig fråga är då, vad händer med den traditionella folkförankringstanken och hur kan då en bred rekrytering till hemvärvnet och befälskader säkerställas?

VÄLARTADE POJKAR

– Folkförankringstanken i värnpliktsförsvaret fungerade så länge som alla vapenföra män utbildades. Jag brukar säga, lite raljerande men mycket nära sanningen, att i dag är det bara ”välartade pojkar med treårig gymnasieutbildning och goda prognosar för framtidens karriär” som är kvar bland de utvalda som får göra militär grundutbildning – lägg därtill en grupp kvinnor som redan i dag väljer soldattjänssten frivilligt.

– Jag tror på ett nytt system där man rekryteras för att tjänstgöra några år, samtidigt som man får hjälp med en civil utbildning innan man slutar. För hemvärvnets del menar jag att samtliga som haft ett soldatkontrakt och därtill alla som gjort en period i utlandsstyrkan, ska erbjudas att gå in i hemvärvnet.

– Den tremånaders direktutbildning till hemvärvnet som genomförts under ett antal år tidigare kan vara ett bra fortsatt komplement. Denna är även ett billigt alternativ för staten när man ska rekrytera till utlandsstyrkan.

FINLAND FÖREBILD

Vårt samtal går vidare mot framtiden och en framtid som Allan Widman gärna ser som nära förestående är en där Sverige är fullvärdig medlem i Nato. Frågan är bara hur det ska gå till när opinionen inte är med på noterna?

– Vårt problem är att vi saknat en saklig debatt om Nato. Många politiker utgår från att folket vill fortsätta att vara ”alli-

Allan Widman, folkpartiets tyngsta försvars-politiker: *Det finns en vetroätt för medlemmar som inte vill skicka soldater, men det tarlar Nato-motståndarna tyst om.*

FOTO: RIKSDAGEN

ALLAN WIDMAN

Ålder: 44 år.

Yrke: Riksdagsledamot (fp), ledamot i försvarsutskottet, advokat och utbildad reservofficer. Allan Widman bytte parti från Moderaterna till Folkpartiet med anledning av bland annat Moderaternas syn på fredsrörelsen och synen på invandrare.

ansfria” och engagerar sig inte. Dessutom förs det fram många åsikter som grundar sig på okunskap, obefogad rädsla och ogrundade känslor. Finnarna har tagit tag i denna fråga på ett mycket bättre sätt. I Finland förs nu en seriös och förutsättninglös debatt.

– Problemet är att utan fullt medlemskap har vi noll inflytande i beslutsnivån. Detta är en ologisk politik, när jag talar med exempelvis danskar och portugiser så förstår dom inte detta.

– Andra nackdelar just nu är att vi ute i missionerna inte får ta del av all informa-

Ja, vi kommer att ha behov av Nationella skyddsstyrkor, det har alla länder men dagens hemvärvn måste bli mera relevant för den civila krishanteringen. Man borde exempelvis kunna få uppgifter att stödja civil polis i vissa situationer.

tion, eftersom systemet är uppbyggt på att en hel del information formellt är märkt ”Nato-Restricted”.

MUSKETÖRREGELN

Den ursprungliga idén i Nato, med den ömsesidiga försvarsöverenskommelsen, i bland kallad för musketörregeln eller ”en för alla – alla för en” är i dag inte det primära skälet för Nato-medlemskap men Allan Widman menar att även detta är en potentiell fördel.

– Om det nu skulle bli en ändring i hotbilden i framtiden skulle vi ändå aldrig själva klara ett större invasionshot. Samtidigt är man som medlem aldrig tvungen att sända soldater till en oroshård bara för att Nato beslutar att ingripa – det finns alltid ett nationellt veto. Detta är ett faktum som Nato-kritikerna förbigår med tyvärr.

FÖR STOR ORGANISATION

Vi avslutar vårt samtal med att beröra arbetet i försvarsberedningen. Vid intervjuet tillfaller är inte den senaste rapporten offentlig men när tidningen publiceras har den lämnats till regeringen. Kan något yttersättning om innehållet?

– Det är ju så med beredningsarbetet att underlagsgranskning och diskussioner pågår långt fram i processen. Inte förrän sista dagarna kommer allt på plats. Ska jag gissa var vi kommer att landa i några huvudfrågor så blir det så här: – En majoritet är för ett kontraktsförsvar. Därmed behövs inte kaserner för att utbilda alla värnpliktiga och grundorganisationen kommer att vara för stor, vilket innebär minskning av några ytterligare förband. Utan att föregripa diskussionen inom myndigheten om vilka förband som kan vara aktuella så tror jag att de som ska vara kvar bör ligga i närlheten av storstadsområden. □

Order: Spana mot vägen!

Östgötar som inte syns

Det har nästan inte snöat alls i Östergötland denna vinter 2008, men just den här söndagsmorgonen är marken vit i Prästtomta, en östlig del av Markstridsskolan i Kvarn. Jag är på väg att hälsa på under en dygnsövning för spaningssoldater. Temat för helgen är att upprätta observationsplatser.

TEXT & FOTO: GÖRAN LINDQVIST

■ För att rationalisera bort drygt trettio sidor TOEM-text ber vi chefen för Hvundkomp Östergötland berätta vad kompaniet ska kunna.

– Vi ska inhämta information och leverera till högre chef för att ge denne ett bra beslutsunderlag. Detta ska ske genom yttervakning genom fast eller rörlig spaning över 300–600 km², säger Janne som

slutade som chef för ett framgångsrikt hemvärnskompani i Linköping och antog den nya utmaningen.

Janne och hans eldsjälar har fått bra stöd från Livgrenadjärgruppen. Handläggare för Hvundkompani Östergötland är major Anders Ingemarson:

– Vi har satsat målmedvetet. Den här delen av det nya hemvänet har goda möj-

ligheter att skapa samma attraktionskraft som insatsplotonerna gjorde när de kom till. Nu får vi ytterligare ett nytt koncept som lockar soldater med annan inriktning än den traditionella.

NYTÄNKANDE

Livgrenadjärgruppen har ofta haft ledartröjan när det gäller att utveckla hemvär-

Major Anders Ingemarson från Livgrenadjärgruppen, själv en gång chef för ett spaningskompani inom IB 4, är nöjd med det han ser.

FAKTA HVUNDKOMP ÖSTERGÖTLAND

PERSONAL ENLIGT "KLOSS":	136
<i>Fördelad på</i>	
chefsgroup	5
ledningstropp om 2 ledningslag	18
trossprop (trp) varav 6 mcord	15
en spaningsplut med 60 tim avtal inkl 4 hundar	42
en spaningsplut med 20 tim avtal (kan bli 30 tim)	37
en flygtropp med 6 fpl, C, signallister och flygförare	19

PERSONALLÄGE MARS 2008:

Hemvärnsunderrättelsekompani skall kunna ytövervaka ett område i småbruten terräng område omfattande 300–600 km² alternativt med tillförda transportresurser kunna ytövervaka ett kust-/skärgårdsområde eller väglöst terrängområde omfattande 450–900 km².

Att bygga bra o-platser handlar en hel del om att flytta runt på terräng.

net. Som ställföreträdande chef för Livgrenadjärgruppen har Anders under många år varit en drivande kraft:

– Vi har alltid sagt ja till att tänka nytt. Det stimulerar utveckling och skapar utrymme för positiv verksamhet och det är en del av den kryddning som behövs för att få soldaterna mer engagerade och delaktiga.

Om kunderna inte kommer måste butiksägaren fråga sig om det är något fel i hans sortiment, i lokalerna, öppettiderna, personalen eller något annat. Detsamma gäller alla chefsnivåer inom hemvärvet. Precis som bland affärsidkare finns det hemvärnsförband som ”gör konkurs” på grund av stelbenta 1980-talsuppfattningar.

MUN TILL MUN

Första januari 2007 var personalbehovet uppfyllt till 0,7 procent av den nytilsatte kompanichefen. Nu, ett år senare, blir svaret 51 procent, drygt 70 av de 136 soldater

som förbandet ska ha. Hur har ni gjort för att lyckas så bra, Janne?

– Det har handlat mycket om mun till mun. Ett antal av våra nya har rekryterat i sina kompisgäng och det har tillfört femton helt nya hemvärnssoldater. Namnet underrättelseförband skapar förvirring. Men när man säger ”spaning” så skinras molnen direkt.

STÄMNING PÅ TOPP

– Det blev vått och kallt i patrulltälten, säger Mats som är gruppchef i 60-timmarsplutonen. Vi trodde inte att vi skulle behöva kolla tältens impregnering, så det duggade i ansiktet hela natten. Vi hämtade ut nya sovsäckar men det blev fel så vi fick de riktigt tunna och vi hade inte lärt oss att finhugga veden. Men läget är gott, för vi har byggt snygga o-platser.

Stefan Peterson har just tänt upp sitt jägarkök. Det är lunchdags under grangre-

narna. Han gjorde GU som pansarskyttesoldat. Efter muck gick han till Flygvapenfrivilliga och ingick i Lomos-organisationen. Varför det inte är fler FVRF:are som har sökt sig till Hvund?

– Jag tror att det hann gå för lång tid från nedläggningen av Lomos tills hemvärvet tog över. Det gick flera år utan att det hände ett enda dugg inom Lomos så många tröttnade.

Stefan trivs i sitt nya förband. De uppgifter han har i sin spaningsgrupp är ungefärlig desamma som förut, men det finns vis-sa skillnader:

– Inom flygvapnet hade vi eget kök och blev serverade. Hemvärvet erbjuder jägarkök och torrmat under en gran. Men hemvärvet har rejält mycket bättre utrustning. Mitt Lomos-förband hade en enda tillämpad övning om året, medan hemvärvet över ofta och alltid i skarp miljö. Här är det skogen som gäller. Så jag rekommenderar alla som trivs med uteliv att testa Hvund.

PLUTONCHEF MED SOLDATKRAV

Chefen för 1. hvundplut heter Lars. Han skiftade inriktning förra sommaren och lämnade befattningen som stf chef för en insatspluton.

– Jag känner att vi kommer att lyckas, men har en käpphäst: Till vår 60-timmarspluton tar vi inte emot soldater som inte har gjort värnpliktsutbildning. Som spaningssoldater är vi ju särskilt utsatta där vi finns i små enheter långt ut och utan något yttre underhåll eller understöd. Vi ska helt enkelt överleva av egen kraft i alla situationer. Som chef kan jag inte ta ansvar för personal som inte har tillräckliga soldatfärdigheter för att ta hand om sig själv och vara till nytta för sina kamrater om det smäller.

Chefen för Livgrenadjärgruppen avgör från fall till fall vem han vill skriva avtal med om en viss befattning.

Diset tätnar samtidigt som dagsljuset avtar mellan de täta granarna i vår del av det väldiga övningsfältet. Kylen drar upp genom marschskorna. Men den friska granlukten ger tankarna fart och jag repeterar för mig själv personalens militära bakgrund: Marinens spaningssoldat P 10, båtchef Amf 1, pansarskyttesoldat, eldledare inom artilleriet, MP SÄK, närskyddsgruppchef FV, jägarsoldat Arvidsjaur och gruppssjukvårdare. Snacka om samlad styrka. Och kul har dom tillsammans. □

I Greiders defensiva försvar är värnpliktsvägrarna hjälter

Göran Greider ser fördelarna med det folkligt förankrade försvaret. När värnplikten tynar bort menar han att hoppet står till hemvärvnet som ska vara utgångspunkten för ett försvar med rötterna i myllan.

■ Han har gjort sig ett gediget varumärke som tänkare på vänsterkanten. Få mediekonsumenter oavsett politisk preferens är beredda att avfärda samhällsdebattören Göran Greider på grund av hans åsiktars kulör.

Ett område där vi inte sett honom röra sig är försvarsmediet. Så vi tog buss 160 till Årsta, bankade på dörren och fick ett givande samtal som kretsade just kring försvaret. Vi började med fundamenta. Vad ska försvaret försvara?

– Ett försvar ska försvara territoriet, säger han.

Detta svar grundar sig på Greiders defensiva synsätt. Vi ska helt enkelt inte ge oss ut på expeditioner i andra länder. Ett försvar ska ha defensiva uppgifter. Ett svenskt försvar ska försvara Sverige.

Varför ska försvaret försvara Sverige?

– Det är en självbevarelsedrift. Vi är en nationalstat med allt vad det innebär. Sverige betyder något. Speciellt ska vi försvara demokratin.

DÅ GLÖMS OFULLKOMLIGHETER

I Greiders värld är demokratin uttryck för en grundläggande värdering och det är denna värdering som han sätter högst i rangingen av vad som ska försvaras. Begreppet demokrati är själva atomen, den viktigaste stenen i ett bygge av värderingar.

Så blir Sverige anfallet, vilket i dag ter sig främmande om inte något oförutsett inträffar, kommer vapenföra män och kvinnor att sluta upp kring demokratin. Då glöms mindre ofullkomligheter i denna demokrati.

– Visserligen finns det antidemokratiska tendenser, ett misstroende. Men när det kommer till kritiken. Då. När det brinner till, det går ganska snabbt i kritiska situationer, blommor nationalistiska stämningar upp. Vi blir patrioter. Vi blir vi.

Om det oförutsedda inträffar och staten

Göran Greider vill ha ett defensivt folkligt förankrat försvar, som hemvärvnet. Det ska slåss på hemmaplan.

GÖRAN GREIDER

Ålder: 49 år.

Yrke: Författare, journalist och är sedan 1999 chefredaktör för tidningen Dala-Demokraten och deltar ofta i den offentliga debatten. Tidningen Veckans Affärer har utsett Göran Greider till en av landets tio starkaste opinionsbildare.

Sverige blir hotad, nationsgränsen riskerar kränkas och i en förlängning demokratin hotas är följdfrågan: Vem ska då försvara Sverige? Värnpliktskullarna är snart nere på 4000.

POSITIV KLANG

– Vi måste lita till de förband som finns och som vi kan bygga försvaret på. Det blir hemvärvnet. Det har dessutom en positiv klang i och med att det är folkligt förankrat, säger Greider.

Den folkliga förankringen låter aningen som en självklarhet, att Greider skulle slå in öppna dörrar. Men med ett militärt försvar som i praktiken stöps om till en yrkesarmé frågar vi oss vad en folklig förankring

betyder och vad den folkliga förankringen som finns i hemvärvnet betyder?

– Den har en given poäng. Motivationen ökar. Den goda andan får fotfäste. Det är lätt för den enskilde soldaten att förstå vad han slåss för. Ett försvar som dessutom är ett defensivt försvar är så mycket mer taggat än ett som reser till andra sidan jordklotet för att utkämpa ett krig med oklara mål. Åtminstone oklara för den enskilde soldaten.

BARBEQUE VS. RÅTTKÖTT

Kan du peka på militära konflikter där en part fallerat på grund av bristande moral i de egna leden?

– Historien vimlar av dem. Jag kan bara ta en, Vietnamkriget, där jänkarna som stred inte förstod vad de stred för, inte kunde se motivet att stoppa kommunismens utbredning, att USA skulle hindra dominoeffekten där demokratiska stater föll som brickor.

När de amerikanska soldaterna roade sig under permissioner på camperna med barbecue och Miller, Coors eller Budweiser i ett försök att skapa en stämning av att

När de amerikanska soldaterna roade sig under permissioner på camperna med barbecue och Miller, Coors eller Budweiser i ett försök att skapa en stämning av att vara hemma, satt Charlie hukad i busken, tuggade råttkött och slipade anfallsplaner.

vara hemma, satt Charlie hukad i busken, tuggade råttkött och slipade anfallsplaner. Moralen föll inte bara i Vietnam utan även hemma. USA förlorade både på borta- och hemmaplan.

– Det var en fråga om moral. Kriget var inte rättfärdigt.

Greider hyser intet överraskande en ovilja mot orättfärdiga krig. Han ogillar också glamouriserade härförare. Men han tycker att hjältar ibland syns i vardagen.

ENAHANDA VARDAG

– Krig tycks vara en verksamhet där varden är tämligen enahanda och ibland brutal. Om man besöker Armémuseum börjar rundvandringen med en enkel textrad på en monter ”Krig är bara glamouröst för den som inte varit med om det”.

Finns det några hjältar i ett krig?

Greider pekar på ”Okänd soldat” av Väinö Linna – en klassisk roman om en kulspruteplutons öden under fortsättningskriget 1941–1944.

– Det måste vara en av de bästa skildringarna av hur folk känner sig när de blir anfallna av en stormakt. De känner att de släss för sitt land. Då blir de hjältar fastän de inte känner sig som hjältar.

Hjältarna kanske återfinns bland dem som inte vill göra värnplikten, men som av någon anledning ändå vid mönstringen tas ut till den värnplikt som är till för försvaret av Sverige. Greider själv vägrade ej förvånande värnplikten och fick i stället plikta bakom lår och bom.

– Det var då. Jag var emot i praktiken allt, säger han.

Skulle han i dag bli en ofrivillig hjälte?

TEXT: PER LUNQE

FOTO: EDWARD LUNQE

”Jag kräver professionellt ledarskap”

Det finns mycket hemvänet kan bli bättre på. Gruppchefen Lars Eriksson i Aros bataljon vill utgå från en sann beskrivning av verkligheten.

■ Försvarsledning och politiker har en van trogen att säga till svenska folket att det finns 60 hemvärnsbataljoner, säger Lars. Detta är lika mycket en papperskuliss som brigaderna vi skulle ha haft under kalla kriget.

– Vi hade en övning förra hösten där ett kompani bestod av 20 man, varav fyra var soldater.

Bataljoner vid övningar som räknar två plutoner är såväl numerärt som moraliskt ett tecken som inte bådar gott.

Lars gick med i hemvänet för sex år sedan och har sett omorganisationen. Hans platon i Fläckeby utanför Sala var då i upplösning redan före det nya. I dag ingår han i Salaplutonen och hoppas mycket på ”taggade” befäl som ska rycka upp spillrorna av det han en gång tillhörde.

– Vi har kunniga yrkesbefäl från Strängnäs som håller i trådarna och vi andas nu optimism.

STRIDENS KRAV

Lars är en hemvärnsgruppchef som befinner sig mellan det gamla och det nya. Hemvänet blir mer skarpt. Det duger inte att betrakta övningarna i fält som avkoppling med kaffetermos. Stridens krav måste enligt honom genomsyra såväl soldater som befäl under övningar.

– Lägg ner alla kompanier som inte är stridsdugliga och se till att övningarna leder mot förmåga att agera i verlig strid. Nivån måste höjas så att den enskilde soldaten eller befälet känner att de lär sig något nytt. Gubbarna måste få känna att de utvecklas.

Han pekar på en kulspruteskytt, en duktig sådan, som i 17 år på övningar i stort

Lars Eriksson, gruppchef i Sala, var på väg att lämna sin utrustning. Men med nya ”taggade” befäl tror han på framtiden.

sett fått öva grunder, att ladda och på liggunderlaget fyra av några salvor.

– Han vill förstås träna rörlig strid och andra moment där hans kunskaper som skytt kommer till rätta.

DET VÅRAS FÖR AROS

Det kom till en punkt när Lars var på väg att lämna sin grupp, platon och hemvänet, desillusionerad av slappa övningar. Men han bet ihop och nu våras det för honom och Aros bataljon.

– Jag hoppas mycket på de krafter vi fått som ledare. Där finns befäl, bland annat en tjejer som tidigare jobbat med kustjägare. Hon väntar sig att vi verkligen gör vårt bästa för att kunna agera stridsmässigt, säger Lars.

Lars tillhör den kategori hemvärnsmän som kräver professionellt ledarskap, som ser hemvänet i en framtid uppgift där det kan bli skarpt, läge röd för att tala polisspråk. Den möjlighet hemvänet har att få behålla honom är att betrakta inte bara övningarna utan hela verksamheten som förberedelser för läge röd.

BARA EN TIDSFRÅGA

– Jag hoppas på en klar och tydlig order, säger han och vill inte ha befäl med truppskräck.

Ekonomin är ett vanligt förekommande samtalsämne inom Försvarsmakten och hemvänet. Med hänvisning till försvarsdepartementet säger Lars:

– Om det är så att ni inte vill att vi ska kosta en massa pengar så är det väl mer rakryggat av er att ge oss order om att lämna in. För övrigt känner vi oss ibland lika behövda som ett gäng badvakter i Sahara. Frågan är, att vara eller inte vara?

– Om det inte kommer tydliga signaler uppifrån genast om hur vi ska överleva, vilken kostym och vilka mål vi ska ha så är det bara en kort tidsfråga innan ni kan begrava hemvänet, säger Lars.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

Koll på personalen. Patrik Gustafsson, välkänd som ungdomsledare.

Hvungdom Madeleine Bokor fick klart för sig hur förbandet arbetar.

Irene Jonsson bor i närheten och kunde sova i hemmets hägn.

Mc:n utnyttjades hela tiden. Timo Nikula körde förr åt Piratenbataljonen i Skåne.

Daniel Sundstedt är lite besviken på kompisarna som inte kom.

Närvaron för 20-timmars kritisk faktor i Dala-KFÖ

Första hemvärsveckan i Dalarna blev en succé. Bortsett från att inte tillräckligt många 20-timmarssoldater kom för att plutonerna skulle kunna svetsas ihop.

■ Bataljonsstaben i 533. hybat har för KFÖ-veckan slagit sig ner i en klubbstuga i Borlängetrakten. Staben är fulltalig och den fungerar bra enligt instruktören Erling Edvardsson. Denne specialist på stabs-tjänst har lånats in för att vässa ledningen för bataljonen.

– Utbildningen i sig är mycket bra och vi får ett enormt stöd från Dalregementsgruppen. Det tråkiga är att ersättningen är för dålig. Många går back på att vara med, säger bataljonschef kapten Lassas Hans Andersson.

Sjukpenninggrundande nivå räcker inte som kompensation för bortfallet. Den bilen bekräftas av flera andra tidningen talar med.

Om ersättningsfrågan kan lösas tycker Lassas Hans Andersson att KFÖ är rätt väg att gå.

– Vi blir mer trovärdiga för uppgiften och vi blir bedömda efter förmåga, inte mängden avtalstimmar. Då förbättras också närvaren efterhand.

FLER VILL GÖRA KONTRAKTET

Hans ställföreträdare, kapten Sven Hellström håller med:

– Det är frustrerande att det fatts folk. Men under en längre övning som den här samlar vi på oss erfarenheter och blir mer målfokuserade. Då kommer flera att vilja göra sina kontrakt.

Sven Hellström är inte glad åt skrivena om att försvaret inte är i balans. Det

drar ned intresset för hemvärvet.

Någon misstämning märks dock inte bland den personal vi kommer i kontakt med. Tvärtom verkar alla storbelåtna med att få jobba i sin befattning och att ha en funktion att fylla. Hela staben präglas av ordning och reda. KFÖ-veckan inleddes med svensk lösen från två små svartkrutskanoner.

– Vi har fått tillbaka glädjen att vara med tack vare att vi ställer höga krav på oss själva, förklarar Sven Hellström och berättar att det tagit flera år att komma in i en positiv spiral.

RÄKNAR I EXCEL

I ett hörn sitter personalbefälet Patrik Gustafsson, tillika ungdomsledare. Han kan berätta att Dalregementsgruppens mål om minst 65 procents deltagande inte kommer att nås. När plutoncheferna ryckte in på tisdagen räknade Patrik i sin Excel-fil till 75 procent, sen sjönk siffrorna till omkring 60 exklusive personalreserv.

– Jag tror att det beror på den privata ekonomin. Hade jag haft beredskap på jobbet den här veckan skulle jag har förlorat 4000 kronor, nu blev det tusen.

Hemvärsungdom Madeleine Bokor intygar att stämningen är på topp i klubbstugan trots flera näighter med lite sömn.

– Jag lär mig ta ansvar och förstår nu hur bataljonen är uppbyggd, säger Madeleine, som både vill gå direktutbildningen till hemvärvet och bli polis.

Batchef Hans Lassas Andersson och VB Mikael Johansson.

ARTIGA I NÄRSKYDDET

Inärskyddet finns vid tidningens besök bara två soldater. De är desto noggrannare, artiga och trevliga. Daniel Sundstedt är från Falun men har flyttat till Göteborg och drar i höst vidare till Åbo, där han med sin barytonstämma fått engagemang i musikalen "Evita". Hur ska det då gå med soldatlivet i 533:e frågar vi dumt.

– Det finns ju färjor.

Daniel sätter betyg på KFÖ-veckan:

– Befälen är lysande men försvarets stora knipa lägger sordin på det hela och så gör även luckorna i leden.

Egna företagaren och hundföraren Thomas Ehlén förlorar 1500 kronor i intäkter varje dag han är med.

– Jag ska villigt erkänna att jag var tveksam till att ställa upp. Det kostar mer än det smakar, så är det för oss hundförare. Försvarsmakten vet väl inte ens om att vi lägger ned 5–6 timmar varje vecka gratis.

Annars uppskattas KFÖ-veckan av hundförarna som fått förstegsutbildning med grupp- och plutoncheferna.

– Utmärkt. Det är först då vi får effekt av hundarna. Vi får öva alla moment. Och befälens förstås vilken resurs de har.

Lite för komprimerat med skyddsvakt och sjukvård första dagen, anser emellertid hundinstruktör Irene Jonsson som bor i närheten av övningsområdet vid Romme och fick sova hemma.

– Det där borde vi ha gjort innan vi började själva kontraktsövningen med hundarna.

Irenes känslor för en hemvärnsvecka var blandade inledningsvis. Mitt i övningen känns det bättre. Mc-ordonnansen Timo Nikula i 531. kompaniet håller med.

– Jag har inte varit på en så rolig övning någonsin. Här används vi som det är tänkt och det är variation på uppgifterna, säger han. Två dagar ledigt utan lön är hans offer för hemvärvnet denna gång.

KOMPLEX ÖVNING

– Mycket folk på kort tid, mer komplext än en vanlig bataljonsövning. För bataljonsstaben är detta nyttigt. De har fått större duglighet, säger kapten Stefan Rönnqvist från Dalregementsgruppen.

Planeringen påbörjades i höstas och med en del tips från Västernorrland som var före drogs riklinjerna upp.

– Målet är mer samspeleta förband, den stora utmaningen är att få 20-timmarssoldaterna att delta. Bataljonschefen ska ha en stor eloge som tagit ett tungt ansvar.

Ett team från HvSS samordningsavdelning var med hela veckan. Håkan Nordfors:

– Vi har varit på fyra ställen och kan jämföra. Här har man anammat KFÖ-tanken.

En anmärkning är dock att torsdag-söndag blir för långt för de meniga. Grupp- och plutonchefer måste få klart för sig vilket ansvar de har för att folk kommer till övningen och skapa ett lag av plutonen, säger Håkan Nordfors.

TEXT & FOTO:
ULF IVARSSON

Svea ger kunderna vad de vill ha

Mottot är klart för Svea Hvundkompani: – Vi ska vara ett föredöme för landets övriga Hvundkompanier!

■ I väntan på utrustning ska kompaniet bemannas med 173 numera hemvärnssoldater och befäl, efter överslussning från Lomos, Luft och Markobservationssystem. Personalen kommer bland annat från Lottorna och FVRF.

– Det innebär att det blir ungefär hälften tjejer och hälften killar, säger kompaniets stabschef Ulrica Ulfson.

Hon är van att navigera i manliga strukturer och med en professionell syn på verksamhet, såväl civil som militär, ser hon hur kompaniet ska leda marschen in i hemvärnets operativa verklighet.

LIVGARDET STÖTTAR

– För att kunna vara ett föredöme både för våra soldater, men även för de andra kompanierna har jag och vår ställföreträande kompanichef Arne Nilsson gått kompanichefskurserna på HvSS under hösten. Jag upplever att vi har god stöttning och hjälp från Livgardesgruppen när det gäller personalfrågor som ju är högaktuella nu när vi slussar våra soldater från flygvapnet och in i hemvärvnet.

Den stöttningen är en förutsättning för att Svea ska kunna vara ett föredöme, men även det stöd kompaniet får från grannkompanierna i Attundalands hemvärnsbataljon behövs.

– Tar man dessa delar och lägger till vår personal, närlheten till Livgardet med Swedint och HvSS så har vi utmärkta för-

Vi ska vara ett föredöme och all vår verksamhet leder till detta mål, säger Ulrica Ulfson.

FOTO: ULF IVARSSON

utsättningar att lyckas, säger Ulrica Ulfson.

Övningar har genomförts med lånat utrustning. Gotland fick 2004 utgöra övningsbas med tilltransport genomTp 84 Herkules, Tp 100 Saab Fairchild och färja. Kompaniet satte upp 20 o-platser, stab och ledningsfunktion ansluten i realtid med flygvapnets nätverk.

Kompaniet kan verka i olika delar av Sverige. Och när ordern ges finns förmågan till, och erfarenheten av, informationsinhämtning över en given yta. Späningsgrupperna fungerar självständigt över en lika given tidsrymd.

TEKNIKEN ERSÄTTER EJ

Ulrica Ulfson ser sin och kompaniets militära verksamhet ur ett ”marknadsperspektiv”:

– Behovet av Lomos försvann men behovet av ytövervakning finns och vi fyller nu detta genom hemvärvnet. Förbandstillhörigheten är underordnad uppgiften.

På kompaniets utbudssida står ytövervakning, såväl rörlig som fast. Kunden kan vara någon av de taktiska staberna eller till exempel polisen. Utöver personal för ytövervakning har Svea flera instruktörer som periodvis arbetar åt andra delar av Försvarsmakten eller åt någon av avtalsorganisationerna med att utbilda nya soldater.

Hur ser du på informationsinhämtning genom mänskliga sinnen processad av spänaren kontra mer teknisk avancerad där människan ersatts av teknik?

– Tekniken kan aldrig ersätta människan som sensor. Däremot tror jag på kombinationen högteknologi och människa. Med rätt teknik och rätt personal kommer våra uppdragsgivare att få den informationen de vill ha. Jag ser gärna att vi får vara med att dels testa, men även att få möjligheten att påverka de utvecklingsingenjörer som tar fram de tekniska hjälpmedlen, säger Ulrica Ulfson.

PER LUNQE

Utbildningsgruppchefer sågar perpens modell

Det räcker inte att försörja hemvärvet med soldater från yrkesförsvaret anser tre av sex utbildningsgruppchefer som svarat på tidningens enkät.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

■ Peter Lindgren, Lapplandsjägargruppen menar att antalet soldater ska styras av det verkliga behovet och inte av den mängd som bedöms kunna rekryteras från insatsförsvaret.

Den personella styrkan minskar på grund av svårigheter att rekrytera och risken med perspektivplanen, perpen, är att denna nedtrappning påskyndas, säger Staffan Andrén, Södermanlandsgruppen.

Chefen för Skaraborgsgruppen NE Nilsson vill också först göra en behovsanalys och där efter titta på volymer och rekrytering.

Claes Alsteryd, Livgrenadjärgruppen hakar inte upp sig på volymen: "Räcker 15 000 för att lösa förelagda uppgifter är det ok."

– Jag anser att perpen innebär en nedmontering av hemvärvet i län som inte har en större centralort. Dessutom är den ett hot mot solitärer som vår och mot folkförankring och insyn i Försvarsmakten, säger Raymond Iller, Gävleborgsgruppen.

ALTERNATIV TILL SOMMARJOBB

Bemanningen av hemvärvet bör lösas genom direktutbildning anser tre av cheferna i enkäten.

NE Nilsson talar till och med om en omfattande direktutbildning i samtliga utbildningsgrupper. Staffan Andrén tror på utbildning av ungdomar från 18 år på bredden. Det kan bli ett alternativ till sommarjobb.

Två utbildningsomgångar per år i kombination med vanlig grundutbildning och soldater från utlandsstyrkan skulle kunna hålla numerären på en bra nivå, säger Raymond Iller.

Jan-Erik Nordberg, Upplands- och Västmanlandsgruppen säger att alternativa sätt att utbilda soldater är en av de största utmaningarna i en nära framtid.

– Ödesfrågan är rekrytering och där är direktutbildning inte tillräcklig, säger Claes Alsteryd: "Troligen behövs någon form av plikt för att hemvärvet skall få tillräcklig kompetens, dagens system med frivillighet är ok, men alldelvis för få hvsoldater uppfyller sina avtal".

TALAT MED ALLA

Två teman i marknadsföringen av hemvärvet kommer igen i svaren. Dels övningar i stan där vi syns, dels kontakter med lokala politiker. Raymond Iller har under våren talat med länet riksdaysledamöter, landshövdingen, länsstyrelsen och samtliga tio kommuner.

Staffan Andrén föreslår information på gymnasieskolor om direktutbildning som ett alternativ till lång värnplikt.

– På lokal nivå måste vi få hjälp av Försvarsmakten med marknadsföring mot riksdag och regering, framhåller NE Nilsson.

Samarbetet med lokala myndigheter frodas och lovordas av flera. Jan-Erik Nordberg är den ende i den här sextetten som har slutat med det. Han följer helt enkelt riksdaysbeslutet 2004.

Tvivlen på att förbanden skulle vara sämre på att leda än militärdistrikten tycks ha blåst bort. NE Nilsson betecknar samarbetet med P4 som exemplariskt. Ordfentligt kritisk är dock Raymond Iller, som har 18 mil till Livgardet.

– Upplever att vi ofta kommer på mellanhand och inte alltid varit med i de processer som leder fram till beslut och order.

INGA BEHOV AV SPECIALISERING

Någon ytterligare specialisering, som riksdagen krävt av hemvärvet står inte högst på önskelistan hos dessa chefer.

– För våra uppgifter i Södermanland finns inga behov och det är svårt att lokalt hitta

soldater med särskild utbildning, säger Staffan Andrén.

NE Nilsson:

– Visst kan man öka specialiseringen och det är lätt att sitta på lokal nivå och tycka till, men svaret är enkelt om man gör den behovsanalys av hemvärvet i framtidens försvar som jag redan varit inne på.

Avtalstiden är tillräcklig anser Raymond Iller, "om vi bara är medvetna om vad vi får för våra timmar". Tjugo timmar är för lite för att nå full förmåga även om samtliga deltar.

Kräver man baskrav och skyddsvakt är avtalstiden realistisk, svarar NE Nilsson. Staffan Andrén håller med, men säger att ytterligare ansträngning måste göras för att få alla att uppfylla sina kontrakt. Lösningen heter KFO.

– Att få soldaten att komma till rätt övning och därigenom få en bra stegringsföljd i utbildningen är svårt, säger Peter Lindgren.

TAPPAR TRON

Besparingarna 2008 hanteras med gott humör, några varningens fingrar dock:

– Konsekvenserna blir att motivationen går ned och med det minskar numerären, sammanfattar Raymond Iller.

– Risken finns att vi närmar oss den punkt där soldater och befäl tappar tron på organisationen och dess förmåga, svarar NE Nilsson.

– Är detta återkommande 2009-2010 så kommer vi att tappa folk och engagemang samt att förbanden ej blir tillräckligt dugliga, befarar Peter Lindgren.

FRUSTRERANDE LÄNGSAMT

En klassiker i enkäter till organisationen är läget för materiellet.

– Den personliga utrustningen är snart bra, rapporterar Jan-Erik Nordberg. Hans

LIVGRENADJÄRGRUPPEN
Kontroll av simfri-re-utrustningen innan Östergötlands insatskompani rullar.

LAPPLANDSJÄGARGRUPPEN
Övningen Stålet härdar krigarna från Kiruna med omnejd.

UPPLANDSGRUPPEN
Tusen hvsoldater på Härad. Bra träning för Upplands insatskompani.

utmaning är förbandsutrustningen.

Claes Alsteryd är negativ till att bandvagnar införs på bredden.

– Det är en felsatsning. Kräver för stor utbildningsinsats. Det vi behöver satsa på är sambandsutrustning, som bör prioriteras före allt annat.

Fordonstilldelningen behöver ses över och bättre mörker- och sambandsmateriel tillförsas, säger NE Nilsson. I Gävle väntar Raymond Iller också på kokvagnar, datorer, CBRN-materiel och passiva hörselskydd.

I Lapplandsjägargruppen saknas bandvagnar och släp och viss personlig utrustning kopplad till klimatet. ”Frustrerande”, säger Peter Lindgren om den långsamma tillförseln.

Raymond Iller avslutar sitt svar till tideningen med en liknelse:

– Som alla vet krävs motvind för att en drake ska kunna lyfta. Och för att kunna styra draken krävs en lokal organisation i varje län. Nu lyfter vi!

Det hör till saken att motvinden tilltagit för Gävleborgsgruppen, som inte kände till att de stod på nedläggningslistan när enkäten besvarades. □

GÄVLEBORGS-GRUPPEN
Raymond Iller, chef för Gävleborgsgruppen strider för sitt hemvärn.

SÖRMLANDSGRUPPEN
Sörmalands insatskompani förbereder genomösk av Polen-terminalen i Oxelösund.

SKARABORGSGRUPPEN
Kåkindsbataljonen i Skaraborg på P4:s SIB-anläggning.

Tali-Ihantala 1944

■ ”Det är en verklighetstrogen skildring”, skriver Orvar Nilsson, en av Sveriges mesta frontveteraner från de finsk-ryska krigen 1939-1944, om filmen *Slaget om Finland* i Helsingforstidningen Hufvudstadsbladet den 16 december 2007. Orvar Nilssons alter ego i filmen skyntar som hastigast och det lilla rikssvenska frivilligkompaniets insatser i slutstriderna vid just Tali-Ihantala (filmens undertitel) i juni 1944 betonas försiktigt.

Dessa hårdas infanteristrider där Frivilligkompaniet ingick som en del av andra bataljonen ur Infanteriregemente 13 (JR 13) kom att – sett i historiens ljus – ses som en av de viktigaste operationerna under Fortsättningskriget. I sina *Minnen* skriver fältmarsalken och senare presidenten Gustaf Mannerheim att ”Den stort upplagda (sovjetiska) offensiven var 16–17 divisioner deltag, var avvärdj ... utgången framstod som ett under.”

Andra bataljonen under den nyutnämnde majoren Lars Laxén gavs efter insatserna benämning-

en ”Tigrarna vid Tali”. Tre man ur den svenska kompaniet stupade vid Tali och veckan innan hade sex man stupat i de mycket hårdas striderna vid Kaplainmäki och Vierumäki.

Det är förståeligt om filmen övergripande skildrar hela skeendet under avvärningsstriderna på detta frontavsnitt på Karelska näset. Således ingår pansarstrider varvid det bör noteras den förstärkning vad gäller eldkraft som de tillförda tyska stormkanonvagnarna på den finska sidan utgjorde.

FILMEN HAR FÄTT några kritiska kommentarer efter premiärvisningen. Mest har man saknat det dramatiska – konstnärligt sett – inslaget. Något ligger det i den kritiken. I jämförelse med filmprojektets första del, filmen *Framom främsta linjen*, grundad på ett litterärt manus av Harry Järv, formas denna avslutande del till en krigshistorisk exposé. Saknaden av den enskilde soldatens upplevelser och känslor är uppenbar. Där har *Framom främsta linjen* en påtaglig styrka.

Orvar Nilsson i augusti 1944
någon vecka efter de hårdaste av strider. En 25-åring med erfarenheter som jägarplutonchef och vice kompanichef vid Frivilligkompaniet. Han skulle senare göra internationell tjänst i Etiopien, Korea och Cypern. 1963–1974 var han chef för Hemvärnets stridsskola.

Som svensk hade man naturligtvis gärna velat följa några av Frivilligkompaniets soldaters öden. Detta särskilt som det lilla kompaniet råkade få en sådan – historiskt sett – väsentlig betydelse för stridens utgång. Orvar Nilssons väl dokumenterade verksamhet hade med fördel kunnat lega som grund för en särskild plutons insatser i filmen.

Detta är naturligtvis randanmärkningar. Avsaknaden av

FILM
TITEL: Tali-Ihantala 1944.
Slaget om Finland
REGI: Åke Lindman
& Sakari Kirjavainen
MANUS: Stefan Forss

BOK
TITEL: Tali-Ihantala 1944.
Film och historia
FÖRLAG: Schildts förlag

egentlig dramaturgi får inte skymma det faktum att *Tali-Ihantala 1944. Slaget om Finland* utgör en militärhistorisk pärla som på flera sätt berör också svensk publik. Det är bara att önska att när den i sinom tid ligger ute på dvd-marknaden kommer att köpas och beses av tusentals svenskar.

Svensk efterkrigstid skulle ha sett annorlunda ut om inte finländska och svenska soldater, sida vid sida i en av alla erkänd försvarsstrid för demokratin, hade gjort de starkaste av uppooffringar.

Manusförfattaren, Stefan Forss, har också gett ut manuskriptet som bok, vilken dessutom omfattar en utförlig redovisning av hela det historiska projektet *Från Svir till Näset*.

LARS BRINK

Caesarbiografi helt rätt i tiden

■ Antiken står högt i kurs i dagens populärkultur. På TV-skärmen kan vi följa den blivande kejsar Augustus efter mordet på Caesar i den påkostade brittiska serien ”Rome”. På bioduken har vi serverats filmer som Ridley Scotts ”Gladiator” – som utspelet sig under kejsar Commodus

regeringstid; ”Alexander” (om Alexander den store) av Oliver Stone, och den kanske mindre lyckade Iliadfilmatseringen ”Troja” av Wolfgang Petersen.

När brittiske militärhistorikern Adrian Goldsworthy släpper sin nya tegelsten ”Caesar: En biografi”, så ligger den således

helt rätt i tiden, vilket borde öka försäljningssiffrorna markant. Och det får vi verkligen hoppas, för detta är verkligen en välskriven och bra biografi.

AV GOLDSWORTHY har tidigare böckerna ”Puniska krigen” och ”Kejsare och generaler” getts ut på svenska. Båda var mycket läsvärda men något översiktliga. Men i denna ingående och ovanligt nyanserade biografi lyckas han både skildra Caesars liv och dessutom förfämligt sätta in det i sitt historiska sammanhang. Sällan har det romerska samhället och dess historia skildrats så här intressant.

Boken bör alltså kunna hålla det populära intresset för antiken vid liv ett tag till – och dessutom fördjupa och nyansera historien ytterligare.

TEXT & FOTO:
JOACHIM BRINK

Minnen från fornstora dar. Titusbågen bland fornlämningarna på Forum Romanum i Rom byggdes på 80-talet efter Kristus. Nu är de antika ruinerna återigen i ropet, och urgamlia kändisar som Caesar är populära som aldrig förr.

TITEL: Caesar: En biografi
FÖRFATTARE:
Adrian Goldsworthy
FÖRLAG: Historiska Media

NORMANDIE/PARIS/MOSEL

Följ med på en kulturhistorisk resa 23/8–31/8 2008

Upplev Normandies omväxlande natur och månghundraåriga städer med medeltida riddarborgar, kulinariska höjdpunkter, m.m. Resan går genom historien till de allierades invasion på kusten i Normandie juni 1944. På hemvägen besöker vi Paris och Moseldalen och dess sevärdheter.

BOKNING/INFORMATION: Senast 1 juli 2008
Hemsida: www.cab-resor.se E-post: cabres@yahoo.com

CAB-resor
Bivägen 10 A, 269 31 Båstad

Tel: 0431-36 96 55. Mobil: 070-591 31 61

Sten och betong till landets förvar

■ Svenska borgar och befästningar tar på över 350 sidor läsaren med på en spännande resa bland det mesta av de fästningar och borgar som finns bevarade runt om i landet.

Tanken är att resan inte enbart ska företas i läsfatöljen därhemma. Den som befinner sig på resande fot kan med bokens hjälp leta rätt på mycket intressant från Trelleborgen i söder till Bodens fästning i norr.

OBJEKTEN ÄR LÄTTA att hitta tack vare upplägget i boken. Varje landskap behandlas var för sig med en intressant inledning som i stora drag berättar vad landskapet kan visa upp i form av borgar och befästningar. I kapitlet beskrivs därefter vad som finns att beskåda med hjälp av informativa texter, utförliga kartor, ritningar och nytagna, oftast aldrig tidigare visade fotografier.

Mycket har hänt i Sverige efter Berlinmurens fall och Sovjetunionens upplösning 1991–1992. Tidigare topphemliga anlägg-

ningar från det kalla krigets dagar har avhemligats och visas nu upp för allmänheten. Var dessa objekt finns presenteras i detta praktfulla bokverk.

DE SVENSKA BORGARNA och befästningarna har en 2000-årig historia. Det började med fornborgar från folkvandringstiden där människor, boskap och lösöre skyddades mot angripare. Historiebeskrivningen slutar med atombombsäkra ledningscentraler och marinbasen. Vår historia blir levande genom att lyfta fram vad som under århundradena byggts upp av sten och betong till landets förvar.

Borgar av sten började byggas förhållandevis sent i Sverige. I slutet av 1100-talet och början av 1200-talet anlades stentorn, kastaler, som skydd och bevakning av farleder och hamnar. En del av dessa kastaler utvidgades efter hand med murar till reglerat kungaborgen Näs på Visingsö som möjligen är från senare de-

len av 1000-talet. Nu återstår endast ruiner av denna borg.

ANTALET BEFÄSTNINGAR i Sverige är tusentals, vilket gjort det nödvändigt att göra ett strängt urval. För den försvarsintresserade är Svenska borgar och befästningar ett måste i bokhyllan. Nio ledande kännare av svensk befästningskonst medverkar.

UNO GRADIN

Muskö är en av världens största underjordiska flottbaser. Anläggningen byggdes under kalla krigets dagar i den strategiskt viktiga Stockholms skärgård.

FOTO: MALIN GEZELIUS

TITEL: Svenska borgar och befästningar. En historisk resesguide
HUVUDFÖRFATTARE: Leif Törnquist
FÖRLAG: Medströms bokförlag

Unika skildringar av östfronten

■ Ryske reportern Vasilij Grossman (1905–1964) är utan tvekan en av de mest intressanta skildrarna av andra världskrigets östfront. Som reporter vid Röda arméns tidning *Röda stjärnan* var han med under hela slaget om Stalingrad (i dag Volgograd). Detta slag, som kan räknas till de mest brutala under kriget, pågick 1942–1943 och slutade med förlust för Nazityskland. Det räknas som en av de stora vändpunkterna under kriget. Grossman hyllade till en början den sovjetiska kampen, men under hans över tusen dagar vid östfronten blev han alltmer kritisk mot sovjetstaten och dess metoder.

EFTER KRIGET började han skriva romanen *Liv och öde* – en brutal skildring av tillvaron i Stalingrad under slaget. Men Grossman

hade tänkt för mycket och boken blev aldrig tryckt på grund av bokens regimkritik. KGB störde hans hem och manuskript, anteckningar och kopior – till och med skrivmaskinens färgband – beslagtogs. Under 1980-talet smugglades boken västerut, för att så äntligen tryckas – den räknas numera som en av de stora ryska romanerna. Historiska Media har nu släppt ett nytryck av romanen (den publicerades på svenska första gången 1986).

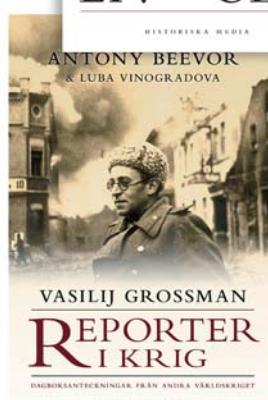
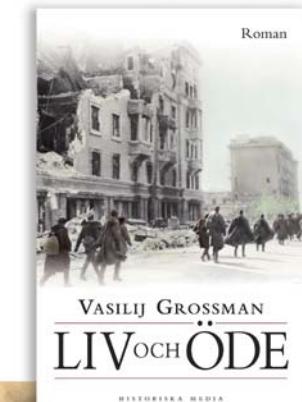
SAMTIDIGT PUBLICERAS även *Reporter i krig* som är en sammanställning av Grossmans dagboksanteckningar från andra världskriget och målar en ytterst rå och osminkad bild som nog kunde fått honom avrättad på plats om anteckningarna upptäckts. Boken är sammanställd

av Anthony Beevor med hjälp av Luba Vinogradova, båda välrenommerade, även om Beevor nog är mest känd för den svenska publiken genom böcker som *Stalingrad*, *Kreta* och *Spanska inbördeskriget*. Grossmans texter har dessutom försetts med tillägg och kommentarer.

När Grossman dog 1964 kunde han inte veta om hans texter någonsin skulle läsas, men numera är de flitigt publicerade. Båda böckerna rekommenderas självfallet.

JOACHIM BRINK

TITEL: Liv och öde
FÖRFATTARE: Vasilij Grossman
TITEL: Reporter i krig. Dagboksanteckningar från Andra världskriget
FÖRFATTARE: Vasilij Grossman
FÖRLAG: Historiska Media

Koskinen föreslår folklig kriskompetens

Biskopen i Visby Lennart Koskinen har väckt ett förslag om organiserad utbildning för folklig kriskompetens. Utbildningen på en till tre månader ska gälla alla 18-åringar. Men klockan tickar.

LENNART KOSKINEN

Ålder: 63 år.

Yrke: Biskop i Visby stift och högste ledare för Svenska kyrkan i utlandet. Koskinen väckte uppmärksamhet då han på 80-talet i en serie radioandakter inledde med "Godmoran Gud".

Förankra säkerhetstänkandet och inrätta grundutbildning i kriskompetens, säger Lennart Koskinen.

■ Nu är förslaget levererat till såväl försvarsberedningen som till försvarsutsikten. Vad menar då biskopen? Kort och gott avhandlar Koskinen något som skulle kunna bli ett paradigmskifte i Trygghetssverige, där Koskinen själv är en del av tryggheten i rollen som biskop för utlandskyrkan. Han var med i Thailand och hjälpte överlevande offer efter tsunamin.

– Vi är vana vid att någon annan hjälper oss när vi råkar ut för olyckor, ibland mindre händelser som kan vara allvarliga nog. Många står handfallna när något utanför vardagsrutinen inträffar, säger Koskinen.

I stället menar han att alla ska utrustas med en insikt om att ”även jag är en del av samhället. Jag har rättigheter, men också skyldigheter. De skyldigheterna riktar sig inte bara mot mig själv utan också mot min omgivning. Jag ska ha en beredskap när något händer”.

– Fråga inte ditt land vad det kan göra för dig. Utan fråga dig vad du kan göra för landet, säger Koskinen och citerar JF Kennedy's odödliga kyasm från installationstalat från 1961.

MENTAL BEREDSKAP

– Under min värnpliktsutbildning i Finland fick jag del av och med mig en mental beredskap. Nu när värnplikten utan oftentlig debatt försvinner i Sverige är det

viktigt att ungdomarna får lära sig grundläggande kunskaper och får färdigheter som är bra att ha när en olycka inträffar, när elen slås ut, när IT-Sverige råkar ut för havari, när kommunikationerna, såväl för meddelanden som för gods och persontransporter står stilla.

Koskinen relaterar till en hemvärnsman han läste om under stormen Gudrun som satte upp soppkök och ordnade varma tält för sina grannar. Detta menar Koskinen är beredskap. Hemvärnsmannen hade kunnat vara vem som helst i Bondesverige, men vi har lämnat det samhälle där var och en redde sig själv och tillsammans i byarna. Det högteknologiska Sverige ställer nya krav på oss.

– När ICA-handlaren inte kan sälja livsmedel till dig för att betalningssystemet är utslagen och ditt betalkort inte fungerar, då är det bra om du har en beredskap hemma, säger Koskinen som själv har värmare, fotogen och baslivsmedel hemma i krisförrådet.

KLOCKAN TICKAR

Koskinens förslag kommer i en tid då utredningar och rapporter famlar efter riktlinjer. Nu har Försvarssverige fått ett uppslag. Och detta förslag är inte en ersättning för värnplikten, det är en komplettering. Han tänker sig en utbildning på

en till tre månader som ska omfatta landets alla 18-åringar. Det skulle i år bli 112 000 pojkar och flickor. Inkråmet finns redan men bara under en kort tid till.

– Vi har alla förläggningar i regementen. Men de är ju på väg att läggas ner. Så det är bråttom.

Klockan tickar i Koskinens värld. Nu är komplement till värnplikten inget nytt. På 70-talet föreslog dåvarande Volvochefen PG Gyllenhammar ett komplement som han kallade ”samhällstjänst”, ett år på golvet i en gärna smutsig industri. Detta förslag lades fram i en debattbok av Gyllenhammar och hamnade sedan i välförsedda biblioteks magasin en trappa ned.

Koskinens förslag närmar sig mer dels ett Sverige som bättre står rustat inför större olyckor dels ett Sverige som klarar av invasioner i den mån de blir aktuella.

VI SKA VARA FÖRBEREDDA

– Vore jag ÖB i ett annat land med tankar på att invadera Sverige skulle jag vänta med de militära stridskrafterna. Först skulle jag slå ut elförsörjningen. Sedan vore det bara att rulla in. Om nu folk i gemen kan hantera ett elavbrott i större skala skulle det inte vara lika enkelt med en sådan ingress till kriget, säger han.

Koskinen är vad han själv säger ett ”permissionsbarn” tillkommet 1944 under krigets slutskede i Finland då pappa var hemma. Pappan åkte ut i kriget igen, freden slöts och han kunde berätta för Koskinen Jr om vad han varit med om, kanske något redigerat för barn vill inte höra om krigets tristess.

– Jag fick med mig mycket från kriget. Och hade vi i Sverige varit i krig hade vi kanske haft en annan mental beredskap att klara elavbrott. Ingen vill att vi ska ha krig. Men vi ska vara förberedda. Försvaret ska kunna hantera ett krig och vi som inte är militärer ska ha en kriskompetens. Det är just det som är poängen med mitt förslag.

I ett samhällsbygge utgår Koskinen från dig och mig, vår granne, den stressade pendlaren vi möter på morgonen. Vi ska klara grunderna. Och lägger vi ihop alla dig och mig så aggregeras vi till ett robust samhälle.

– Vi ska ha en mental beredskap för att möta det oförutsedda, säger Koskinen och tangerar tankar försvarsforskaren Johan Tunberger på FOI luftade i Tidningen Hemvänet 1/2008.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

Historiskt fritt fall eller dold agenda

Neddragningarna har inget med ekonomi att göra. Det handlar om att tvinga in Sverige i Nato.

■ Sedan den gamle försvarsministern under för honom förödmjukande former fann för gott att avgå så har det ena rothugget efter det andra, under ekonomin som förevändning, kommit mot det nationella försvaret som förmått hålla landet i fred under två sekel. Fred och oberoende har alltid kunnat vägas jämt mot ett folks vilja att försvara landet. Utan verlig vilja finns det inget att hålla gränserna okränta med.

EN NÅGOT TILLTUFSAD överbefälshavare lade i juletid fram sin numera famösa perspektivplan där han beskriver hur framtiden kan komma att se ut om utvecklingen fortsätter i samma hjulspår.

För en tid sedan offentligt gjorde regeringen att framtiden måste tidigareläggas. Amiralen

"Nu skall vi skrota de sista resterna av värnpliktssystemet och övergå till ett litet insatsförsvar ..."

Syrén drog då fram sin avvecklingsplan för Sveriges militära suveränitet och förmåga att hålla hela landet utanför en väpnad konflikt. Regeringspolitikerna nickade instämmande och var inte sena att påpeka att vårt land gjort stora internationella åtaganden som måste genomföras oavsett hur detta påverkar läget nationellt.

I den nya avvecklingsplanen förestavas rejala förbandsnedläggelser och en halvering av den i princip sista återstående delen av hemmaförsvaret, nämligen gratis-

armén hemvänet. Nu skall vi skrota de sista resterna av värnpliktssystemet och övergå till ett litet insatsförsvar bemannat av yrkessoldater.

Allt detta har anammats och mantrats fram under en förmant knapp ekonomi och att sedan hemvänet kostnad för Försvarsmakten uppgår till under två procent av den totala kakan stör inte logiken när det gäller att vara sparsam.

SEN KOM NYHETEN om att vi absolut behöver nya flygplan för att dels transportera oss ut i världen till nya intressanta krigsuppgifter, dels kunna övertyga norrmännen om att köpa svenska. Nu har det ekonomiska tänket helt lagts åt sidan, nu är det ju dels det internationella åtagandet som skall fyllas och dels skall vi

underlätta brittiska försäljningsframgångar. De summor som nämnts för de nya transportplanens underhåll motsvarar vad man kan spara på att lägga ner halva hemvänet.

Neddragningarna inom försvaret har alltså ingenting med ekonomin att göra. Vi är på väg in i något som är misstänkt likt ett mycket aktivt medlemskap i den västliga försvarspakten Nato. Min känsla är att dagens regeringspolitiker kommer att se till att vi inom en snar framtid står helt utan val i denna ödesfråga för på annat sätt förmår jag inte att tolka den extremt forcerade utvecklingen.

Jag har en bön till våra riks-dagspolitiker, låt detta bli en valfråga 2010. Slå till bromsarna nu!

PER SÖDERBERG,
KOMPANICHEF I NORRBOTTEN

Tack för den roliga reklambilden

■ Då jag slog upp sidan 5 i nr 1/2008 undslapp mig ett utrop av munterhet av den skruvade scenen i reklambilden för tidningen hemvänet på nätet.

Det är kul att se lite fantasi, självdistans och humor i FM. Jag är stf plutonchef i en insatspluton och tar för övrigt seriöst på verksamheten, säkerheten och värdegrundsen.

Bilden föreställer två hemvärmän i ett OP på ett skyddsobjekt i skogen, distraherade av att surfa på nätet medan James Bond och en Bondbrud smyger förbi. Det är alltså Tidningen Hemvänet på nätet som är

mycket intressantare än att sköta sina åtaganden.

Jag kan föreställa mig att den här bilden sticker i ögonen på många. Några av mina hv-kollegor har ondgjort sig över att bilden illustrerade inkompetens och sexism i hemvänet. Det gör mig bekymrad att de lever i en värld där de förväntar sig James Bond och bondbruden Xenia Onatopp som B-styrka.

Vi skall visserligen förvänta oss det oväntade, men det här är en bra fantasibild som är så uppbenkta arrangerad med uppstoppade djur i träden att den inte går att missförstå. Kul att tidningen hemvänet vågar köpa in och publicera sådant material trots att det finns en risk att folk förknippar bilden med hemvänetts verksamhet. De som uppörer av den här roliga reklambilden är precis som hemvärmänna på bilden – de har fokus på fel saker.

FK CAJSA GUSTAFSSON, STF C,
PLUTONEN LEJONET, GULLBERGS
INSATSKOMPANI, GÖTEBORG

**Vi gör våra tält för varje äventyr...
Oavsett vad det gäller!**

Se hela vårt program på www.hilleberg.com, där även vår Tältbok kan beställas utan kostnad.

HILLEBERG
THE TENT MAKER

WWW.HILLEBERG.COM

Box 25 • 832 21 Frösön • 063-57 15 50

Ny metod för att mäta värdet av timmarna

Med tim-tänk så finns risken att vi i dag sorteras bort de som har kunskap och inte finner de övningar som erbjuds som kompetenshöjande. De försinner i högen med "nollar".

■ I förra numret av tidningen skrev rikshemvärnschefen: "Fakta är att alla hemvärnssoldater erbjuds ett övningsutbud som gör det möjligt att uppfylla kontrakten".

Jag blir lite allergisk när jag hör orden "uppfylla kontrakten" just för att det för mig ger felaktiga signaler. Vad innebär det egentligen att uppfylla kontrakten? Jo, för att göra det märbart, så har man valt att använda sig av timmar. Hur kan vi gradera en hemvärnsmans kunskaper genom att se hans "timmars"? Låt mig ta ett exempel:

TVÅ nya hemvärnsmän disponerar sina 20 timmar olika. Person 1 har liten eller ingen erfarenhet av ak 4. Han kämpar och lägger verkligen manken till, men det går trögt.

MED UTBILDNING i teori och hantering samt tid på skjutbanan, gör han sina 20 timmar. Men känner sig långt ifrån fullärd på vapnet, inget övrigt hinns med.

Person 2 har tidigare erfarenhet av ak 4. Både hantering och uppvisande av skjutkunskaper går på 30 minuter. Han övergår

efter det att träna gruppens strid i bebyggelse i 19,5 timmar.

Båda har disponerat dessa 20 timmar på sin kunskapsnivå och enligt sitt avtal fyllt kontrakten.

Kan man säga att det var tillräckligt med 20 timmar för person 1?

Vilken person skulle du vilja ha som stridsparskamrat på en övning eller ännu värre, i ett skarpt läge?

Vi behöver omvärdra vår syn på hur vi ser på vårt deltagande i övningar och utbildning. För att på det sättet få mer aktiva hemvärnsmän som inte bryr sig om timmar hit eller dit, utan satsar på att vara bäst på det de ska göra.

Jag menar att frågar man efter kunskap så får du kunskap som svar. Närvaron får man på köpet.

Om man nu måste ha med timmar i mätning av något slag, så varför inte dela upp det i tid som man får ut något av. Till exempel hur mycket man övar på respektive "sak". Ungefär som flyget som har flygtimmar. På samma sätt kan man ha skjuttimmar, förläggningstimmar, instruktörstimmar etcetera.

Vilket skulle kunna göra att man kan använda timmarna i sin militära meritlista. I dag är de inget värdå då de inte mäter något annat än just närväro.

Min metod skulle säkert kunna göra att man ser på sin närväro på ett annat sätt, att man reflekterar över värdet av kunskaper och färdigheter inom förbandet istället för närvärotimmar som det är i dag. Det skulle göra rätvisa åt dem som är med för att höja sin egen kompetensnivå.

VI HAR I ALLA hemvärnsförband otroligt mycket kunskap som inte mäts annat än i närvärotimmar.

Med tim-tänk så finns risken att vi i dag sorteras bort de som har kunskap och inte finner de övningar som erbjuds som kompetenshöjande. De försinner i högen med "nollar" just bara för att vi mäter på ett snedvridet sätt.

Många säger i dag ifrån sitt deltagande med motiveringar att de "inte hinnes". Det tror jag kan bero på att uppfattningen hos många är just att man ger

tid, utan att få något tillbaka som man kan ha användning av i det civila. Vänder man på tänket och gör övningstiden till något attraktivt som man kan användas hos en civil arbetsgivare, så tror jag istället att viljan att vara med blir större. En gruppchefskurs till exempel, skulle mycket väl kunna överensstämma med en civil befattning.

MÅNGA SLUTAR och det frågas inte varför. Här kan jag göra en jämförelse med en bild. Om man tittar på bilden så ser man en död fisk i vattnet. Många frågar sig: Vad är det för fel på fisken eftersom den dog? Men man kan också fråga sig: Vad är det för fel på vattnet?

ANDERS CRONSTIerna
LINKÖPING

FOTO: ISTOCKPHOTO

"Vad är det för fel på fisken eftersom den dog?"

Fredsstödet viktigaste uppgiften

■ Hemvärnets existens, i synnerhet i de landsändar där det icke kommer att finnas utbildningsplattformar, är hotad. Detta är märkt, då hemvärnet bildades på grund av det minst sagt miserabla läget för rikets förmåga att hävda sitt territorium efter 1925 års försvarsbeslut.

Dagsläget är detsamma som 1940, med den skillnaden att vi nu knappast lever under ett invasionshot. I stället växer ett annat hot fram kopplat till våra internationella åtaganden världen runt.

Vem skall skydda och bevaka viktig infrastruktur? Polisen? Knappast, då polisen i vissa delar av vårt land är lika sällsynta som en kalv med två huvuden. Vem

skall bistå räddningstjänsten vid skogsbränder, översvämnningar eller större olyckor om inte hemvärnet finns?

Det har sagts att då skall idrottsföreningar kunna lösa dessa uppgifter. Men hur skall dessa ledas, försörjas med mat, sjukvård, samband och transporter. Varför inte nyttja det som redan finns: hemvärnet?

JAG HAR LÄST ett antal insändare om nedläggning av hemvärnet i stora delar av vårt land. Förvänningsvärt många vet inte vad syftet med hemvärnet är. Synpunkter som "varför ha ett hemvärn när det inte blir krig" och "Sverige har avvecklat försvaret, ge kommunerna pengarna i stället",

"hemvärnet är en klubb för inbördes beundran" syns i spalterna.

Hur kan det komma sig att en organisation, som funnits i snart sjuttiotal år, och deltagit i så många räddningsaktioner av olika slag inte får kredit för allt det stöd som lämnats i krissituationer, utan mest är känd som en reliks från kalla krigets dagar?

Jag tror att svaret finns i målsättningen för hemvärnet. Om man ser på vad vi faktiskt genomfört upptäcker man snabbt att vi hittills enbart löst uppgifter av icke stridande karaktär.

Därför borde viktigaste uppgiften vara att i fred stödja samhället vid onormala situationer.

Som andra punkt att vid ter-

roristhot kunna skydda och bevara viktig infrastruktur, ytövervaka och gränsövervaka. Detta medför förutom ett samverkansbehov även viss stridsutbildning. En högre nivå för väpnad strid ges till insatskompanierna.

Med denna ändrade inriktning knyts verksamheten närmare samhället i övrigt och medför att vi blir mer uppmärksammade och att kunskapen och intresset ökar.

Hemvärnet är kanske den sista förankringen av Försvarsmakten vi har kvar i samhället, det måste vi värna.

KJELL BLOM,
STF CHEF GRÄNSJÄGARBATALJONEN, LAPPLANDSJÄGARGRUPPEN

Behövs alla dessa kompanistaber?

Nu för tiden, åtminstone här i Östergötland, ska ett huvudkompani bestå av två plutoner plus stab och trossdelar. I praktiken innebär det att cirka hälften av kompaniets soldater kan användas för att lösa stridsuppgifter som att bevakा.

■ Jag anser att proportionen soldater med uppgiften strid är på tok för låg i förhållande till antalet soldater med uppgiften att stödja striden. Om man nu bara ser hv som en förening med militära förtecken så är jag fel ute. Men vår främsta uppgift, vårt monopol (tillsammans med minoritetsarmén), är att genomföra väpnad strid. De senaste åren har mycket energi lagts på att utrusta oss till en nivå som skulle ha gjort en kommandosoldat stum av häpnad. Huvuddelen av motionerna på tinget behandlade arvoden och ersättningar trots att ingen är med i hv för pengarnas skull. Själarådgivare ska införas i bataljonstaberna och vi ska fundera på om burkan bärer över eller under hjälmen.

När ska vi försöka professionalisera oss hvsoldater och vår organisation?

FORDOMDAGS såg vi lite till mans ned på den sovjetiska organisationsordningen som var mycket slimmad. Där hade man valt att på taktisk nivå (divisionsnivå) kraftsamla soldaterna för stridens förande. I Sverige var det viktigare att kunna fortleva än att leverera batalj. Ungefär en femtedel av skyttekompaniets

soldater var avsedda för stab- och trosstjänst. I det nya hemvärvet blir förhållandet fifty-fifty.

Vad ska vi ha alla dessa kokgrupper till?

PÅ ANDRA HÅLL här i världen har man valt att ha bataljonskok, och rent praktiskt är det så det fungerar på många håll när vi förbandsövar. Att införa bataljonskok skulle minska svansen, den del soldater som inte levererar strid. Det skulle minska förbandens materialstock, det skulle minska planeringstiden för kvartermästaren. Fler soldater för förbandets uppgift. Där emot ökar det behovet av att lagra och förvara samt att köra ut livsmedel.

I samma tankens anda, behövs alla dessa kompanistaber? Ska inte en kompanistab kunna leda fem plutoner? Med dagens tillströmning till fanorna är det på de flesta håll vakanser här och var. Uthålligheten är inte den bästa och förmågan att leda blir lidande. Att tro på någon spontaninställelse vid krigshot för att fylla upp förbanden är en utopi eftersom så få gör värnplikten. Sammanslä kompanistaber så att vi verklighetsanpassas.

Med våra statistiska uppgifter som bevakningsförband, behövs det egentligen någon kompaniledning alls, kan inte en bataljonsledning uppgiftsställa och underhålla plutonerna?

I förlängningen av min logik; Vad ska vi ha alla dessa bataljonstab till?

KN MAGNUS DAHLSTRÖM
STF CHEF 411. HVBAT

"Att införa bataljonskok skulle minska svansen, den del soldater som inte levererar strid."

Ta skydd!

**MyggA –
det effektiva skyddet mot
mygg, knott och fästingar!**

MyggA har gång på gång i olika tester visat sig vara ett av de mest effektiva skydden mot mygg, knott och andra stickande insekter. Det är även bevisat att MyggA minskar risken för fästingbett på de hudområden som är beskrutna.

MyggA finns numera i två varianter och flera typer av förpackningar. MyggA Original finns som klassisk roll-on-flaska i glas och som ett lätt och praktiskt stick. MyggA Natural är baserad på naturliga ingredienser och finns som roll-on och spray.

MyggA fungerar vare sig man befinner sig i Sverige eller på mer exotiska platser runt om i världen.

MyggA köper du på apoteket. MyggA Natural finns även i dagligvaruhandeln och i välsorterad hälsofackhandel.

Drygt! Kladdar inte! Luktar gott!

Bioglan Pharma AB, Box 50577, 20215 Malmö
Tel: 040-6602040. www.bioglanpharma.se

På naturens villkor

Vår nya vildmarkskollektion är speciellt framtagen med tanke på miljön och användning under nordiska förhållanden.

Tillverkad av vår egen TP-X poplin väv. En tätvävd lätt borstad s.k. 1000-väv av 65% polyester, 35% bomull, vikt 220 g/m².

TP-X väven gör plaggen mycket slitstarka samtidigt som de andas bra och torkar fort.

Miljövänlig impregnering i form av av bivax och paraffin gör plagen vatten- och smutsavvisande samtidigt som de har en snygg vintage-look.

Kläderna har en rejäl grundimpregnering vid leverans. Vaxskyddet förbättras efter tvätt när du tillför värme. Med strykjärn får du ett robust plagg med vax-look medan torktumling ger en mjukare finish. (Det optimala är torktumling torrt och sedan strykning). Du kan enkelt förstärka impregneringen med vårt T&P Wax, stryk p å och värmt in vaxet. Väljer du att tvätta bort vaxet får du ett svalare plagg med maximal andasförmåga för varmare klimat. Du kan alltså själv bestämma hur du vill ha plagget.

Bonus-1:-

Jacka Classic TP-X

Klassisk stüsslång retro modell. Dubbelt tyg över axlarna. Nätfodrad. Avtagbar huva. Extra kraftig tvåvägs dragkedja i front under tryckknappslå. Justerbara ärmarslut och dragsko nedtill. Stora bälgsfickor fram till med lock och dolda tryckknappar. Bakom framfickorna finns värmefickor. Stora brötfickor med bälge och lock samt vertikala blixtlåsfickor. Inuti brötfickorna finns mindre fickor för mobilen, pennor mm. Innerficka med blixtlås.

Herr S(46/48), M(50), L(52/54), XL(56), XXL(58), XXXL(60)
Art nr 151-09 Tea Green Art nr 151-05 Charcoal Art nr 151-13 Tobacco

Köper du minst två TP-X plagg får du köpa bonuspaketet för 1:-

Innehåller:

T&P vax + TP-X hatt + Myggnät (som även kan användas till förvaring av smutsvätt, nyplockad svamp mm). Levereras i liten förvaringspåse med karbinhake. Värde på bonuspaketet är 196:-

Viktigt! Vid beställning uppte Art nr 00978 Bonuspaket samt storlek på hatten: S(56), M(58), L(60) eller XL(62)

Värde 196:-

Dam- & herrstorlekar

469:-

429:-

Jacka Trekking TP-X

Robust, tekniskt skuren, höftlång skaljacka. Förstärkt med dubbelt tyg över axlarna och ärmarnas översida. Nätfodrad. Fast huva. Justerbara ärmarslut och dragsko nedtill. Rymliga framfickor med blixtlås och lock. Lodräta rymliga brötfickor med blixtlås och mindre fickor med lock. Innerficka med blixtlås.

Herr S(36/38), M(40/42), L(44/46)
Art nr 143-1377 Herr Tobacco /Charcoal
Art nr 143-0977 Herr Tea Green/Charcoal
Art nr 143-1477 Herr Classic Khaki

Dam S(36/38), M(40/42), L(44/46)
Art nr 143-1388 Dam Tobacco /Charcoal
Art nr 143-0988 Dam Tea Green/Charcoal
Art nr 143-1488 Dam Classic Khaki

Handla för 1500:- och du får köpa en Travellerskjorta för 49:-

Nätventilation i ryggen och ärmhålan. Ärmarna på långärmsskjortan kan kavlas upp och fästas med slejf. Extremt snabbtorkande funktionsmaterial. Strykfri.

S(37/38), M(39/40), L(41/42), XL(43/44), XXL(45/46), XXXL(47/48)

Lång ärm Art nr 536-14 Classic khaki
Lång ärm Art nr 536-10 Ljus khaki
Ord pris 169:-

Kort ärm Art nr 537-14 Classic khaki
Kort ärm Art nr 537-10 Ljus khaki
Ord pris 149:-

Vildmarksblus TP-X

Ofovrad smidig höftlång blus/anorak. Extra lång dragkedja i front. Krage med inrullningsbar fast huva i nylon. Justerbara ärmslut och dragsko nedtill. Stor lodrätt bröstficka med blixtlås och mindre ficka med lock.

Herr S(44/46), M(48/50), L(52), XL(54/56), XXL(58)

Art nr 592-0977 Herr Tea Green
Art nr 592-1477 Herr Classic khaki

Dam S(36/38), M(40/42), L(44/46)
Art nr 592-0988 Dam Tea Green
Art nr 592-1488 Dam Classic khaki

Väst TP-X

Höftlång väst med lätt vadderat axelok. Nätfovrad. Kraftig tvåvärds dragkedja i front. Totalt 17 fickor bl a stora cargo flickor med invändiga mindre fickor för småprylar, ryggficka, som är lätt åtkomlig från både vänster och höger sida, tre innerfickor med blixtlås.

Herr S(44/46), M(48), L(50/52), XL(54), XXL(56), XXXL(58/60)

Art nr 340-14 Classic khaki
Art nr 340-13 Tobacco
Art nr 340-09 Tea Green

Vildmarksbyxa TP-X

Robust byxa med förstärkningar i dubbelt tyg. Benslutet har dold dragsko med fäst-krok för kånga. Komfortresår i midjan. Framfickor med extra djup. Fyra benfickor varav en med blixtlås och de övriga med lock och tryckknappar. Inuti benfickan finns ficka för mobilen. Bakficka med blixtlås. Normal ledig passform.

Herr C46-60, C148-154, D96-116
Art nr 291-0977 Herr Tea Green/Charcoal
Art nr 291-1377 Herr Tobacco/Charcoal

Dam C36-46
Art nr 291-0988 Dam Tea Green/Charcoal
Art nr 291-1388 Dam Tobacco/ Charcoal

Byxa Trekking TP-X

Som vildmarksbyxan men utan förstärkningar i dubbelt tyg och dragsko i benslut.

Herr C46-60 Rälängd
Art nr 293-1477 Herr Classic khaki
Art nr 293-0577 Herr Charcoal

Dam C36-46 Rälängd
Art nr 293-1488 Dam Classic khaki
Art nr 293-0588 Dam Charcoal

Shorts Trekking TP-X

Som byxan ovan. Längd till ovan knä.

Herr C46-60
Art nr 292-1377 Herr Tobacco
Art nr 292-1477 Herr Classic khaki

Dam C36-46
Art nr 292-1388 Dam Tobacco
Art nr 292-1488 Dam Classic khaki

Handla direkt eller beställ nya katalogen!

ITAB

Leverans och betalning

Fraktavgift 39:- för varje leverans. Lev.tid ca 7 dgr. Snableverans 2-3 dygn mot tillägg 29:-. Betalning mot faktura (upp till 45 dgrs kredit). Uppläggningsavgift 25:-. Personnummer måste uppges! Vid postförskott tillkommer 39:-

Lagerförsäljning

Enbärvägen 18, Surahammar. Vardagar 10-18 samt 1:a lördagen i varje månad 10-14. Gäller helgfria dagar.

Öppet dygnet runt på www.fritidsklader.se

Personlig service:
Tel. 0220 308 60
Vardagar 8-18

E-post: fix.ide@idefixteko.se
Fax 0220-373 16
Brevorder portofritt skriv:
Frisvar, ITAB, Box 91, 735 22 Surahammar

POSTTIDNING

Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärvet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Frivilligheten har blivit bidragsberoende

Basen för frivilligverksamheten Ingela Holmberg går i pension. Hon menar att frivilligrörelsen har hamnat i knäet på statsmakterna.

Ingela Holmberg avgår med ålderns rätt från chefsskapet på Frivilligavdelningen. Hon har under fem år basat för verksamheten men som hon säger suttit "lite på två stolar". Dels har hon varit myndighet gentemot frivilligorganisationerna och dels frivillig när i huvudsak hemvärvet ska upphandla frivilligtjänster.

■ Ingela Holmberg är bekymrad över utvecklingen för frivilligheten i Försvarssverige. Hon undrar vartåt det lutar:

– Penningbiten har kommit att styra. Det gäller nu att den trenden bryts och det kan bara ske underifrån, säger hon.

Ett problem är att en frivilligorganisation kanske inte känner sig tillräckligt proffsig för att kunna möta kunden, det försvar som ska bemannas med frivilliga.

– Då skaffar man en kompetent tjänsteman som anställs på statsbidragsmedel. Tjänstemannen vill ha ett rejält kansli och det kostar pengar. Och så sitter ledningen för frivilligorganisationen i knäet på statsmakterna. En byråkrati byggs upp och vart tar frivilligheten vägen? frågar Ingela Holmberg.

När Ingela Holmberg själv var aktiv som frivillig i Lottorna på 70-talet gällde andra tongångar.

– Vi sa att vi aldrig skulle anställa en männska på statsbidrag för då var vi fastknutna. Om vi anställer någon får vi göra det på egna medel, genom medlemsavgifter. En sådan tanke finns förstås inte i dag för nu är de flesta organisationer inom frivilligfamiljen bidragsberoende.

FOLKLIGA NÄRINGEN SKÖR TRÅD

Som bas för Frivilligavdelningen har Ingela Holmberg haft att matcha frivilligverksamheten mot försvarets efterfrågan. En gång var det 25000 befattningar som täcktes. I dag rör det sig om 9 000–10 000.

Men Ingela Holmberg pekar på en utveckling med nya och förändrade uppgifter. En sådan är att frivilliginstruktörer täcker upp när Försvarsmakternas befäl åker ut på missioner.

– Här finns en stor potential. Det gäller såväl inom utbildning

som rekrytering. Det finns i dag inom frivilligorganisationerna 1500 rekryterare. De är kompetenta att sköta rekrytering för Försvarsmakten av värnpliktiga, yrkesofficerare och personal som ska tjänstgöra utomlands.

Ingela Holmberg ser den frivilligt engagerade personalen hon jobbat med som en dynamisk resurs:

– De gör sitt verk inte för pengar utan för ett brinnande intresse. De är i ordets rätta bemärkelse motiverade och frivilligheten har faktiskt ett pris. Det är att om vi inte tillvaratar engagementet från alla frivilliga så klipper vi banden mellan försvaret och folket. Tyvärr verkar frivilligheten just nu vara den enda sköra tråd som ger folklig näring åt det militära försvaret, säger Ingela Holmberg.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE